

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE
GRĀMATVEDĪBAS UN AUDITA KATEDRA

SIA „MONILAITĒ - THOMEKO”
FINANŠU PĀRSKATU ANALĪZE UN TO
REZULTĀTU NOVĒRTĒJUMS

DIPLOMDARBS

Autore: Tatjana Ļaskeviča

Stud. apl. t109020

Darba vadītājs: M.ekon., lektore Maiga Kasale

Rīga 2014

ANOTĀCIJA

Diplomdarba temats ir „SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu pārskatu analīze un tā rezultātu novērtējums”.

Noteikt kurā virzienā attīstīt savu biznesu un uz ko vērst uzmanību, uzņēmējs var ar finanšu analīzes palīdzību.

Diplomdarba mērķis ir izvērtēt SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu koeficientus un finanšu stāvokli kopumā. Atklāt riskus un trūkumus, kā arī piedāvāt priekšlikumus trūkumu novēršanai.

Pirmajā nodaļā veikts SIA „Monilaite-Thomeko” vispārējais raksturojums. Otrajā nodaļā tiek aprakstīti finanšu analīzes teoretiskie aspekti. Trešajā nodaļā veikta SIA „Monilaite-Thoemko” 2010., 2011. un 2012. gada finanšu pārskatu analīze un 2012. gada rezultātu salīdzināšana ar kopējiem rezultātiem pa nozari.

Diplomdarbs sastāv no 71 lapaspusēm. Darbā iekļautas 30 tabulas, 5 attēli un 31 formulas. Darba izpildīšanai tika izmantota informācija no 17 avotiem.

Atslēgvārdi: uzņēmums, finanšu analīze, finanšu koeficienti.

SUMMARY

The title of the present Diploma Thesis is „Financial Statement’s Analysis of LLC „Monilaite-Thomeko” and the Evaluation of It’s Results”.

With the help of financial analysis entrepreneur can define direction for business development, as well as staying aware of potential threats.

The aim of this Diploma Thesis is to evaluate the LLC „Monilaite-Thomeko” financial coefficients and financial situation overall; to disclose the risks and imperfections as well as come forward with solutions on how to prevent these imperfections.

The first chapter deals with the general description of LLC „Monilaite-Thomeko”. The second chapter provides an explanation of theoretical aspects to the financial analysis. The third chapter is devoted to the financial statement’s analysis of LLC „MonilaiteThomeko” in year 2010, 2011, and 2012; there is also the comparison between the results of year 2012 and common results in the field.

The Diploma Thesis consists of 71 page. This paper includes 30 tables, 5 figures and 31 formula and 17 used literacy sources.

Keywords: enterprise, financial analysis, financial coefficients

SATURS

IEVADS	6
1. SIA „MONILAITE-THOMEKO ” VISPĀRĒJAIS RAKSTUROJUMS	8
1.1. Informācija par uzņēmumu un uzņēmuma attīstība	8
1.2. SVID analīze	9
2. FINANŠU ANALĪZES TEORETISKIE ASPEKTI	12
2.1. Finanšu analīzes būtība, mērķi un uzdevumi	12
2.2. Finanšu analīzes lietotāji	15
2.3. Finanšu analīzes loma vadības lēmumu pieņemšanā	17
2.4. Finanšu analīzes metodes un paņēmieni	19
2.4.1. Finanšu pārskata horizontāla un vertikāla analīze.....	21
2.5. Finanšu koeficientu analīze.	23
2.5.1. Finansēšanas avotu struktūras analīze.....	23
2.5.2. Likviditātes koeficienti.....	24
2.5.3. Efektivitātes koeficienti.....	27
2.5.4. Rentabilitātes koeficienti.....	30
2.6. Bankrota prognozēšana pēc E. Altmana Z’ modeļa.....	33
2.7. Maksātspējas novērtēšanas klasifikācijas tabula.....	36
3. SIA „MONILAITE-THOMEKO” BILANCES PĀRSKATU UN PEĻNAS VAI ZAUDĒJUMU POSTEŅU ANALĪZE	38
3.1. SIA „Monilaite Thomeko” bilances lasīšana	38
3.2. SIA „Monilaite Thomeko” finanšu pārskatu horizontāla analīze	39
3.3. SIA „Monilaite Thomeko” finanšu pārskatu vertikāla analīze	44
3.3.1. Bilances „Zelta likumi”	48
3.4. SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu koeficientu analīze.....	49
3.4.1. SIA „Monilaite-Thomeko” finansēšanas avotu struktūras analīze	49
3.4.2. SIA „Monilaite-Thomeko” likviditātes koeficienti.....	50
3.4.3. SIA „Monilaite-Thomeko” efektivitātes koeficienti	52
3.4.4. SIA „Monilaite-Thomeko” rentabilitātes koeficienti.....	55
3.4.5. SIA „Monilaite-Thomeko” bankrota prognozēšana pēc E. Altmana modeļa Z’ modeļa	57
3.4.6. SIA „Monilaite-Thomeko” maksātspējas novērtēšanas klasifikācijas tabula	58
3.5. SIA „Monilaite Thomeko” finanšu stavoklis salīdzinājumā ar nozari.....	59

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI	62
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS	64
PIELIKUMI	65
1.pielikums. SIA „Monilaite-Thomeko” bilances aktīvs uz 2010. un 2011. gadu...	66
2.pielikums. SIA „Monilaite-Thomeko” bilances pasīvs uz 2010. un 2011. gadu ..	67
3.pielikums. SIA „Monilaite-Thomeko” peļņas vai zaudējumu aprēķins par 2010. un 2011. gadu	68
4.pielikums. SIA „Monilaite-Thomeko” bilances aktīvs uz 2011. un 2012. gadu...	69
5.pielikums. SIA „Monilaite-Thomeko” bilances pasīvs uz 2011. un 2012. gadu ..	70
6.pielikums. SIA „Monilaite-Thomeko” peļņas vai zaudējumu aprēķins par 2011. un 2012. gadu	71

IEVADS

Bizness un uzņēmējdarbība – vienmēr ir risks. Visus riskus ir jāpārdomā un jāizpēti. Parasti pirms uzņēmuma darbības uzsākšanas par pamatu tiek ņemts biznesa plāns. Līdz ar to uzņēmuma turpmākajā darbībā, lai novērtētu tā darbības rezultātus, noteikt finanšu stāvokli, atklāt problēmas un veikt optimizāciju ir jāveic finanšu analīzi.

Uzņēmuma finanšu darbības analīze ir ļoti svarīgs nosacījums, un būtībā tas ir pamata nosacījums lai pieņemt lēmumu turpmākas saimnieciskas darbības uzlabošanu. Bet finanšu analīzi nevar uztvert kā objekta vienkāršu sadalīšanu pa sastāvdaļām un šo daļu aprakstu. Jebkurš ekonomikas subjekts ir sarežģīta sistēma ar daudzām saiknēm gan starp tā sastāvdaļām, gan ar ārējo vidi. Saikņu vienkārša izcelšana un apraksts praktiskajai darbībai neko īpašu nedos. Daudz svarīgāks ir cits: ar analītisko procedūru palīdzību tiek izceltas vissvarīgākās īpašības un uzņēmuma darbības vīrziņi un tādējādi tiek izdarītas šī uzņēmuma turpmāka stāvokļa prognozes. Pamatojoties uz šīm prognozēm, var veikt ražošanas un tirgus darbības plānošanu, kā arī var izstrādāt procedūras minēto darbību kontrolei. [12, 5].

Diplomdarba pētījumu aktualitāti nosaka tas, ka katram uzņēmējam jāprot noteikt sava uzņēmuma stipras un vājas puses, tāpēc ka, labam uzņēmējam visu laiku jāpiestrādā pie vājam pusēm, lai attīstīt savu biznesu. Bet noteikt, kurā virzienā attīstīties, uz kādiem rādītājiem vērst uzmanību, var tikai ar finanšu rādītāju noteikšanas palīdzību.

Diplomdarba mērķis ir izvērtēt SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu koeficientus un finanšu stāvokli kopumā. Atklāt riskus un trūkumus, kā arī piedāvāt priekšlikumus trūkumu novēršanai.

Diplomdarba mērķa sasniegšanai:

- izpētīt SIA „Monilaite-Thomeko” vēsturi un attīstību;
- pamatojoties uz speciālo literatūru, pētīt finanšu analīzes metodes;
- pamatojoties uz speciālo literatūru, pētīt finanšu koeficientu aprēķināšanas metodes;
- uz SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu pārskata datu pamatā veikt finanšu pārskata analīzi;
- uz SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu pārskata datu pamata veikt finanšu koeficientu aprēķinu;
- salīdzināt SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu analīzes rezultātus ar kopējiem rezultātiem nozarē;
- apkopot rezultātus un izstrādāt secinājumus un priekšlikumus aiz diplomdarba pamatdaļas.

Atbilstoši izvirzītiem uzdevumiem bija noformēta darba struktūra. Diplomdarbs sastāv no trim nodaļām.

Pirmajā nodaļā vispārējas iepazīšanās ar SIA „Monilaite-Thomeko”. Uzņēmuma stipro un vāju pušu noteikšana.

Otrajā nodaļā tika aprakstīti finanšu analīzes teoretiskie aspekti.

Trešajā nodaļā veikta SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu analīze. Finanšu pārskatu horizontāla un vertikāla analīze, kā arī galveno finanšu koeficientu analīze.

Diplomdarba mērķa sasniegšanai tiek izmantotas vairākas metodes: finanšu analīzes metode, analītiskā metode, monogrāfiskā metode, matemātiskā metode.

Diplomdarbā tiek pētīts laika periods no 2011.gada 01. janvāra līdz 2012.gada 31.decembrim. Tiek aptverti 3 darbības gadu rezultāti. Visi dati ir ņemti no SIA „Monilaite-Thomeko” apstiprinātiem un Valsts ieņēmumu dienestā iesniegtajiem gada pārskatiem.

Diplomdarbā veikta finanšu analīze pamatojās uz Latvijas Republikas likumdošanas aktu prasībām, statistikas datiem, mācību līdzekļiem, internetā pieejamajiem materiāliem. Kā arī uz SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu pārskatiem un uzņēmuma npublicētajiem datiem, tāpēc uz šiem avotiem atsauces diplomdarbā netiek dotas.

1. SIA „MONILAITE-THOMEKO” VISPĀRĒJAIS RAKSTUROJUMS

1.1. Informācija par uzņēmumu un uzņēmuma attīstība

Vairāk kā 90 gadu laikā Monilaite-Thomeko Group Oy ir audzis un attīstījies. Tas sāka savu darbību kā tirdzniecības iekārtu kompānija Dayton Waaka Oy 1923.gadā Helsinkos, importējot svarus no ASV. 1956.gadā Dayton Waaka sāka paši izgatavot svēršanas iekārtas tirdzniecībai, vairumtirdzniecībai un ražošanai. Uzņēmuma dibinātāju Leino Molanderu uzņēmuma vadībā nomainīja viņa meita Marī-Luīza, bet 1995.gadā – rūpes par ģimenes izveidoto kompāniju uzņēmās Leino mazdēls Jerkers Molanders.

1998. gadā par kompānijas līdzīpašnieku kļuva Freds Rambergs, kurš kopā ar Jerkeru Molanderu sāka mērķtiecīgu kompānijas attīstību un paplašināšanu. 2000. gadā Dayton nopirka Monilaite Oy, spēcīgāko ātrās ēdināšanas nozares aprīkojuma piegādātāju, izveidojot Monilaite-Dayton Oy. Savukārt 2005. gadā Monilaite-Dayton Oy iegādājās tirdzniecības iekārtu piegādātāju Thomeko Oy, un Monilaite-Thomeko Group Oy bija dzimis.

Monilaite-Thomeko Group Oy šobrīd veiksmīgi darbojas Somijā, Igaunijā, Latvijā, Lietuvā, Krievijā, Baltkrievijā un Ķīnā, nodarbinot 160 cilvēkus šajās valstīs. Uzņēmuma apgrozījums 2012. gadā bija 36 miljoni eiro. Monilaite-Thomeko Group Oy arvien vairāk attīsta savu starptautisko tirgu, pierādot, ka ir uzticams biznesa partneris gan Somijā un Baltijas valstīs, gan citur pasaulē.

Monilaite-Thomeko Group Oy pārstāvis Latvijā ir SIA „Monilaite-Thomeko”. Dibināts Rīgā, 2007. gada 29. oktobrī. Juridiska un faktiskā adrese: Vienības gatve 153/1, Mārupes pagasts, Rīgas rajons, LV-2167, Latvija.

Viens no vadošiem latvijas uzņēmumiem - tirdzniecības, pārstrādes un ēdināšanas uzņēmumu iekārtu un palīgmateriālu tirdzniecībā. Uzņēmums nodrošina arī tehnikas apkopi un remonta servisu.

Uzņēmums nodrošina iekārtu tehnisko servisu Rimi Latvia SIA, Maxima Latvija SIA, Hesburger, McDonald's franšīzes uzņēmumiem u.c.

SIA „Monilaite-Thomeko” pieder divām fiziskām personām, Latvijas republikas rezidentiem, Agrim Stukānam (10% no uzņēmuma pamatkapitāla) un Aivaram Linkevičam (10% no uzņēmuma pamatkapitāla) un vienai juridiskai personai, Somijas valsts rezidentam, Monilaite-Thomeko Group Oy, kuru pārstāv Ramberg Fred Gustaf Shristian (80% no uzņēmuma pamatkapitāla).

2011. gadā uzņēmums aktīvi strādāja pie jaunu klientu piesaistes un jaunu produktu ieviešanas tirgū. Lielākie projekti bija Rimi Latvia SIA jauno veikalu aprīkošanas ar tehnoloģiskajām iekārtām, kā arī Prisma Latvija SIA un Maxima Latvija SIA veikalu aprīkošanu ar multimediju svāriem.

2012. gadā uzņēmums vairāk veltīja laiku jauno piesaistīto klientu apkalpošanai un uzņēmuma darbības uzlabošanai. Lielākie projekti, kā 2011. gadā, tā arī 2012. gadā, bija Rimi Latvia SIA, Prisma Latvija SIA un Maxima Latvija SIA jauno veikalu aprīkošana ar tehnoloģiskajām iekārtām.

2012. gads SIA „Monilaite-Thomeko” bija piektais darbības gads. Uzņēmums veiksmīgi stabilizējās līderpozīcijās savas nozares tirgū. Peļņa ar katru gadu arvien pieaug un uzņēmums plāno turpināt savu darbību, pilnveidot pakalpojumu kvalitāti, piesaistīt jaunus klientus un partnerus, nezaudējot labu reputāciju attiecībā pret jau esošajiem klientiem un partneriem.

Darbinieku skaits, kopā ar uzņēmuma attīstību, ar katru gadu arvien pieaug. 2011. gada beigās bija nodarbināti – 23 cilvēki, 2012. gadā – 30 un 2013. gada vidū nodarbināti jau 33 cilvēki, no kuriem 22 ir servisa tehniķi, kuru specializācija ir aukstuma iekārtas, sabiedriskās ēdināšanas un pārtikas apstrādes tehnoloģiskās iekārtas un svēršanas tehnika.

Uzņēmums investē darbinieku attīstībā un katrs darbinieks vismaz reizi gadā piedalās kvalifikācijas celšanasursos.

2013. gada pavasarī SIA „Monilaite-Thomeko” sadarbībā ar „Mercuri International Latvijas pārstāvniecību” organizēja klientu un potenciālo klientu aptauju, lai noskaidrotu viedokli par servisa kvalitāti un klientu apmierinātību. Pētījumā tika noskaidrots, ka 90% klientu uzskata SIA „Monilaite-Thomeko” servisa dienesta apkalpošanas kvalitāti par labāku salīdzinājumā ar konkurentiem. Galvenās priekšrocības, ko SIA „Monilaite-Thomeko” klienti visaugstāk novērtējuši – operatīvā darbība un profesionālais personāls.

1.2. SVID analīze

SIA „Monilaite-Thomeko” misija:

Būt vadošajam uzņēmumam tirdzniecības, pārstrādes un ēdināšanas uzņēmumu iekārtu un palīgmateriālu tirdzniecības nozarē Latvijā, kā arī Baltijas valstīs.

SIA „Monilaite-Thomeko” mērķi:

- Nodrošināt Latvijas un Baltijas valstu iedzīvotājus ar visaugstākās kvalitātes tirdzniecības, pārstrādes un ēdināšanas uzņēmumu iekārtām un palīgmateriāliem;
- Nostiprināt līderpozīcijas nozarē Latvijā un Baltijas valstīs;
- Sekot līdzi inovācijām un piedāvāt klientiem visjaunāku un viskvalitatīvāku produktu;
- Pilnveidot pašapkalpošanas iespējas pārtikas veikalos;
- Būt atbilstošam standartu prasībām.

SIA „Monilaite-Thomeko” SVID analīze

SVID analīze ir stratēģijas plānošanas instruments, ar kuru palīdzību uzņēmums var noteikt uzņēmuma: stipras puses (uzņēmuma īpašības, kuras var palīdzēt sasniegt noteikto mērķi), vājas puses (uzņēmuma īpašības, kuras var draudēt noteikta mērķa sasniegšanai), iespējas (ārējie faktori, kuri var palīdzēt sasniegt noteikto mērķi), draudi – (ārējie faktori, kuri var draudēt noteikta mērķa sasniegšanai).

1.1.tabula

SIA „Monilaite-Thomeko” SVID analīze

Stiprās puses: <ul style="list-style-type: none">• Moderns aprīkojums;• Pieejams visā Latvijas teritorijā;• SIA „Monilaite-Thomeko” zīmols ir atpazīstams konkurentu vidū;• Laba reputācija klientu vidū;• Lielākie Latvijas tirgotāji ir uzņēmuma pastāvīgie klienti vairākus gadus;• 6 gadu pieredze;• Darbinieki sertificēti, ar 5 gadu pieredzi.	Vājas puses: <ul style="list-style-type: none">• Piegādātāju kavējumi;• Diennakts darba grafiks;• Nav tiesības uz kļūdām;• Tehnikas nepilnveidotība.
Iespējas: <ul style="list-style-type: none">• Piegādātāju cenu palielināšanas;• Konkurentu ievainojamība;• Tehnoloģijas attīstības;• Valsts ekonomiskās situācijas uzlabošanas;• Pirkjspējas palielināšanas.	Draudi: <ul style="list-style-type: none">• Nodokļu slogs;• Likumdošanas izmaiņas;• Pirkjspējas samazināšanas;• Konkurentu skaita strauja palielināšanas;• Tehnoloģiju straujas attīstīšanas.

*Autora veidota tabula

Lai īstenotu attīstības plānus, uzņēmuma vadītājam jāseko līdzi tirgus izmaiņām (cenas politika, konkurenti, pirktspējas), jāpieverš uzmanību ekonomiskajām stāvoklim Latvijā

Lai vieglāk būtu vadīt uzņēmumu un izvairīties no iespējamajiem riskiem, uzņēmuma vadītājam vienmēr jāseko līdzi visām izmaiņām, kuras varētu iespaidot uzņēmuma peļņu, it īpaši liela nozīme ir jāpievērš ekonomiskajām stāvoklim Latvijā, kā arī jāseko tirgus izmaiņām un ražošanai (izejmateriālu kvalitātei, cenu izmaiņām, tehnoloģijai).

Veicot SVID analīzi var secināt, ka SIA „Monilaite-Thomeko” aizņem vienu no vadošām pozīcijām Latvijas tirgū, uzņēmumam ir kvalitatīva tehnika, pieredze, kvalifikācija, reputācija. Uzņēmumam ir lieliska iespēja turpināt attīstīties sava nozarē Latvijā.

Lai īstenot attīstību, uzņēmumam, pilnā mērā vajag pilnveidot savas stipras puses un samazināt vāju pušu ietekmi uz uzņēmuma attīstību.

2. FINANŠU ANALĪZES TEORETISKIE ASPEKTI

2.1. Finanšu analīzes būtība, mērķi un uzdevumi

Lai veikt uzņēmuma finanšu analīzi, no sākuma jāizprot tās būtību, mērķus un uzdevumus.

Finanšu analīze ir saimnieciskās darbības rezultātu analīze. Finanšu analīze ir process, kas balstīts uz iepriekšējā perioda uzņēmuma finanšu rezultāta un darbības kopumā, ar mērķi plānot turpmākas rīcības, lai uzlabot nākotnes rezultātus. Tādējādi finanšu analīzes galvenais uzdevums ir iegūt noteiktību, kas saistīta ar uzņēmumu saimnieciskai darbībai svarīgu lēmumu pieņemšanu.

Finanšu analīzes saturs ir dziļa un vispusīga ekonomiskās informācijas par analizējamā saimnieciskā subjekta funkcionēšanu izpēte un šīs izpētes mērķis ir optimālu vadības lēmumu pieņemšana, lai veicinātu uzņēmuma ražošanas programmu izpildi, kā arī nodrošinātu to izpildes kvalitātes novērtējumu un norādītu uz saimnieciskās darbības vājiem punktiem un saimniecisko rezervju esamību. [12, 14]

Analīze – tā ir ārējo un iekšējo, tirgus un ražošanas faktoru, iedarbības uz uzņēmuma saimniecisko darbību, izpēte. kā arī uzņēmuma finanšu koeficientu izpēte, bez tam analīzei ir jāparāda tālākās uzņēmuma attīstības perspektīvas tā izvēlētajā saimnieciskās darbības sfērā.

Uzņēmuma finanšu vadības sistēmā finanšu analīze vispārīgā nozīmē ir finansiāla rakstura informācijas izmantošanas veids, kuram piemīt, piemēram:

- uzņēmuma esošā finansiālā stāvokļa novērtējums;
- līdzekļu pieejamo avotu noteikšana un šo avotu iespējamā un mērķtiecīgā mobilizēšana.

Pētījuma mērķus var sasniegt, atrisinot daudzus analītiskus uzdevumus, piemēram:

- iepazīšanās ar grāmatvedības pārskatiem;
- uzņēmuma līdzekļu raksturojums;
- finansiālās stabilitātes novērtēšana;
- līdzekļu avotu – pašu un aizņemto – raksturojums;
- rentabilitātes analīze;
- uzņēmuma saimnieciskās darbības uzlabošanas pasākumu izstrāde.

Šie minētie uzdevumi ietver sevī konkrētus analīzes mērķus. Rezultātā pamatfaktori ir analītiskās informācijas apjoms un kvalitāte.

Analīzes pamatvirzieni ir šādi: no sarežģīta kompleksa līdz tā sastādītājelementiem; no rezultāta līdz secinājumiem par to, kā šāds rezultāts tika sasniegts un ko tas dos nākotnē.

Analīzes shēmai ir jāatbilst principam „no vispārīgā uz konkrēto”. Šī principa jēga ir acīmredzama: vispirms tiek dots apraksts ar vispārīgu analizējamā objekta vai parādības raksturojumu un tikai pēc tam tiek analizēta katra tā sastāvdaļa. [12, 16,17]

Ar zināmiem nosacījumiem var apgalvot, ka finanšu analīzes pamatā ir māka strādāt ar finansiāla rakstura informāciju, tajā skaitā ar grāmatvedības datiem – gan ar oficiāliem pārskatiem, gan ar vadības uzskaites datiem. Nestabilas Latvijas ekonomikas apstākļos finanšu analīzes nozīmi uzņēmuma izdzīvošanā un tā darbības rezultātu uzlabošanā ir jāprot atbilstoši novertēt.

Šajā darbā autore izmanto tikai oficiālus pārskatus. Tajā skaitā SIA „Monilaite-Thomeko” gada pārskats par 2011. un 2012. gadu.

Uzņēmuma finanšu analīze var būt vairāk vai mazāk izvērstā. Ja analīzē ir iekļauts tikai viens no uzņēmuma darbības virzieniem, tad šādu analīzi sauc par tematisku analīzi. Ja tiek analizēts viss uzņēmums kopumā, tad tas ir kompleksa analīze.

Šajā darbā autore veic komplekso analīzi SIA „Monilaite-Thomeko”, 2010., 2011. un 2012. gada darbībai.

Uzņēmuma finanšu analīzei ir svarīga loma uzņēmuma vadīšanā. Analīzes uzdevums ir noteikt uzņēmuma darbības efektivitāti pārskata periodā un noteikt uzlabošanas pasākumus mērķu sasniegšanai. Tāpēc analīze ir jāveic mērķtiecīgi, lai izpētīt uzņēmuma iespējas un rezerves, kas nodrošinātu šo uzlabošanas pasākumu īstenošanu. Uzņēmuma finansiālā stāvokļa analīzi praksē var veikt gan paša uzņēmuma darbinieks, kā arī pieaicināts analītiķis. Tādējādi autore izdala divus finanšu analīzes veidus pēc analīzes veicēju faktora:

- **iekšēja analīze** – ar to saprot paša uzņēmuma darbinieku veikto analīzi. Šādai analīzei ir ļoti plaša nepieciešamās informācijas bāze, kas ietver jebkuru informāciju, kas notiek uzņēmuma iekšienē, un ir ļoti svarīga uzņēmuma vadības lēmumu pieņemšanā;
- **ārējā analīze** – ar to saprot analīzi, ko veic pieaicinātie analītiķi, tas ir neatkarīgas, kvalificētas trešās personas. Pieaicinātam analītiķim vairumā gadījumu nav iespējams iedziļināties visos uzņēmuma saimnieciskās darbības niansēs, jo tiem parasti ir pieejams tikai pilns gada pārskats, kas gan atspoguļo uzņēmuma finansiālo stāvokli konkrētā laika periodā, tomēr izpētīt reālo uzņēmuma iekšējo situāciju un cēloņus nav iespējams. Tāpēc ārējai analīzei ir mazāk detalizēts un formāls raksturs, tomēr būtību tas parāda.

Pirms finanšu analīzes uzsākšanas ir skaidri jānosaka tās veikšanas mērķi. No mērķa ir atkarīga analīzes detalizācijas pakāpe pa atsevišķiem analīzes virzieniem.

Parasti analīzes mērķi nosaka kāda konkrēta problēma, kuras izpētei ir nepieciešams veikt analīzi. Šādas problēmas var saistīties ar :

- peļņas kritumu;

- likviditātes pazemināšanos;
- naudas līdzekļu trūkumu;
- u.c. problēmām.

Pēc savas būtības finanšu analīze ir finansiāla rakstura informācijas izmantošana ar mērķi:

- novērtēt uzņēmuma esošo stāvokli;
- novērtēt uzņēmuma līdzekļu stāvokli;
- novērtēt uzņēmuma kapitāla pietiekamību un attīstības iespējas, raugoties no finansiālā nodrošinājuma pozīcijām;
- novērtēt uzņēmuma saimnieciskās darbības efektivitāti un pašu kapitāla palielināšanas iespējas;
- novērtēt aizņemtā un pašu kapitāla izmantošanas racionalitāti.

Atkarībā no finanšu analīzes mērķa daži analītisko pētījumu aspekti var būt atšķirīgi, bet neskatoties uz to, visi balstās uz vienotiem principiem:

Konkrētums – analīze pamatojas uz reāliem datiem, tā rezultāti veido konkrētu skaitlisku izteiksmi;

Kompleksums – saimnieciskās darbības vispusīga izpēte ar mērķi to objektīvi izvērtēt;

Sistēmiskums – finanšu līdzekļu un to avotu savstarpējā saistība, nevis izolēti;

Regularitāte – analīze veicama pastāvīgi pēc iepriekš noteiktiem laika posmiem;

Objektivitāte – kritiska un taisnīga saimnieciskās darbības izpēte, pamatotu secinājumu izstrāde;

Iedarbīgums – finanšu analīzes rezultāti derīgi praktiskajā pielietojumā, kā arī rezultātu paaugstināšanai;

Ekonomiskums – izmaksām, kas saistītas ar analīzes veikšanu, ir jābūt daudz mazākām par to ienesīgumu, kāds tiks sasniegts pēc finanšu analīzes izdarīšanas un pilveidošanas pasākumu īstenošanas;

Salīdzināmība – analīzes rezultātiem un datiem ir jābūt viegli salīdzināmiem vienam ar otru;

Zinātniskums – analīze ir jāveic pēc zinātniski pamatotām metodēm un procedūrām.

Ieteicams būtu konkrētajam uzņēmumam veidot laika datu rindas, lai salīdzinātu izmaiņas pa laika periodiem. Salīdzināšana ar analogu uzņēmumu ne vienmēr var būt korekta, jo bieži vien būs kādas tehnoloģiskās, tirgus situācijas, resursu pieejamības u.c. atšķirības. Bet tomēr, būtu labi zināt galvenā konkurenta, vai nozares kopumā, finanšu analīzes rezultātus, lai attīstīties un pilnveidoties kopā ar tiem.

Nav iespējams iegūt ticamus rezultātus, ja analizē tiek izmantota nepilnīga vai nepareiza informācija. Šī problēma ir raksturīga arī daudziem Latvijas uzņēmumiem, kas nodarbojas ar „melno grāmatvedību”.

Uzņēmuma finansiālais stāvoklis var būt stabils, nestabils vai kritisks. Uzņēmuma spēja veiksmīgi funkcionēt, saglabāt savu aktīvu un pasīvu līdzsvaru, pastāvīgi uzturēt savu maksātspēju liecina par finansiālā stāvokļa stabilitāti. Stabils finansiālais stāvoklis pozitīvi ietekmē uzņēmuma darbības apjomu, kas savukārt ir atkarīgs no uzņēmuma nodrošinājuma ar ražošanas resursiem. Jebkura uzņēmuma galvenais finansiālās darbības mērķis ir pašu kapitāla pieaugums un stabilu pozīciju nodrošināšana noieta tirgū. Šī mērķa realizēšanai uzņēmumam ir jānodrošina gan pastāvīga maksātspēja, gan rentabilitāte, gan optimāla kapitāla struktūra.[8,297]

Stabils uzņēmuma finansiālais stāvoklis ir visu finanšu līdzekļu un to avotu efektīvas pārvaldības rezultāts.

2.2. Finanšu analīzes lietotāji

Visus finanšu analīzes lietotājus var iedalīt iekšējos un ārējos lietotājos.[11, 43]

Iekšējie finanšu analīzes lietotāji ir ar uzņēmumu tieši saistītās personas:

- uzņēmuma vadība – personas, kurām īpašnieki uzticējuši uzņēmuma līdzekļus un to pārvaldīšanu. Šai finanšu analīzes lietotāju grupai ir nepieciešama pilna informācija par uzņēmuma finansiālo stāvokli un saimnieciskās darbības rezultātiem. Galvenā uzmanība finanšu procesā tiek veltīta rentabilitātes paaugstināšanai un likviditātes saglabāšanai vai paaugstināšanai;
- uzņēmuma īpašnieki – kam informācija nepieciešama, lai novērtētu, cik efektīvi uzņēmuma vadība izpilda savas funkcijas un kāds ir kapitāla daļu vērtības pieaugums. Īpašniekus visvairāk interesē uzņēmuma rentabilitātes līmenis, finanšu avotu struktūras līmenis un iespējamo dividenžu lielums;
- uzņēmuma darbinieki – interesē, vai uzņēmuma finansiālais stāvoklis ir stabils, vai tas attīstās, jo no tā ir atkarīgas darbinieku karjeras izaugsmes iespējas, sociālās garantijas, darbavietas saglabāšana un darba samaksas saglabāšana vai paaugstināšana. Finanšu analīzes procesā galvenā uzmanība tiek pievērsta rentabilitātes, likviditātes un finanšu avotu struktūras līmeņiem un to izmaiņu tendencēm.

Ārējie informācijas lietotāji ir fiziskas un juridiskas personas, kuras nedarbojas pašā uzņēmumā, bet tajā pašā laikā tām ir tieša vai netieša interese par uzņēmuma saimnieciskās darbības efektivitāti. Ārējos informācijas lietotājus var sadalīt divās grupās:

1. Lietotāji, kuri ir tieši ieinteresēti uzņēmuma saimnieciskās darbības rezultātā:

- potenciālie un esošie sadarbības partneri - pircēji, kurus interesē informācija par uzņēmuma darbības turpināšanas iespējām, it īpaši ja ir noslēgti ilgtermiņa līgumi par sadarbību. Finanšu analīzes procesā galvenā uzmanība tiek pievērsta finanšu avotu struktūras un likviditātes līmeņiem.

Piegādātāji, kurus interesē, vai uzņēmums ir maksātspējīgs, vai spēs laikus norēķināties par piegādāto preci vai pakalpojumu;

- kredītiestādes – pie šīs lietotāju grupas pieskaitāmas kredītiestādes, kuras izsniedz ilgtermiņa vai īstermiņa kredītus, piedāvā kredītlīnijas pakalpojumus. Kredītiestādēm ir jābūt pārliecinātiem, ka uzņēmums būs spējīgs samaksāt kredīta procentus un dzēst parādu saistības. Tādēļ kredītiestādes analizē un novērtē rentabilitātes līmeni un peļņas lielumu pirms procentiem;

- Valsts ieņēmumu dienests - analizē uzņēmumu finanšu pārskatus, lai novērtētu uzņēmuma aprēķināto nodokļu lielumu un to laicīgu samaksu valsts budžētā, jo nodokļu iekasēšana ir viens no valsti un sabiedrību stabilizējošiem faktoriem nākotnē;

2. Fiziskas un juridiskas personas, kas nodarbojas ar uzņēmuma finanšu pārskatu analīzi, lai aizstāvētu pirmās iepriekšminētās grupas intereses:

- auditori, kas pārbauda finanšu datus saskaņā ar likumdošanu un vispārpieņemtiem principiem un dod slēdzienus par konkrētā uzņēmuma finanšu pārskatu pareizību, kā arī par grāmatvedības uzskaites kvalitāti;

- Uzņēmumu reģistrs – lai pieņemt lēmumu par uzņēmuma reģistrāciju, saimnieciskās darbības apturēšanu u.c.;

- juristi, kam pārskati ir nepieciešami, lai novērtētu līguma nosacījumu izpildi, likumdošanas normu ievērošanu u.c.;

- prese un informācijas aģentūras, kas finanšu pārskatus izmanto dažādu nozaru finanšu analīzē, attīstības tendenču noteikšanā u.c.

Uzņēmums ir veidojums, kas sastāv no partnergrupām, kurām ir ciešas savstarpējās saiknes. Galvenās partnergrupu klasifikācija, to ieguldījums uzņēmuma saimnieciskajā darbībā, prasības attiecībā uz kompensāciju par savu darbību un mērķi, kādus tie ir nosprauduši saimnieciskās darbības analīzē, ir sistematizēts tabulā 2.1. [12;27-29]

Finanšu analīzes galveno lietotāju apkopojums

Galvenās partnergrupas	Partnergrupas ieguldījums	Pieprasītais kompensācijas veids	Finanšu analīzes mērķis
Īpašnieki	Pašu kapitāls	Dividendes	Rentabilitātes un finanšu avotu struktūras līmenis, dividenžu lielums.
Kredītiestādes	Aizņemtais kapitāls	Procenti	Rentabilitātes līmenis un peļņas lielums pirms procentu nomaksas
Vadība	Lietu pārzināšana un māka vadīt	Darba samaksa	Rentabilitātes un likviditātes līmenis
Darbinieki	Darba izpilde saskaņā ar darba sadali	Alga, prēmijas, sociālās garantijas	Likviditātes, rentabilitātes un a finanšu avotu struktūras līmenis
Piegādātāji	Darba līdzekļu un materiālu piegāde	Līgumcena	Likviditātes un finanšu avotu struktūras līmenis
Pircēji	Produkcijas pirkšana	Līgumcena	Likviditātes līmenis
Valsts ieņēmumu dienests	Valsts pakalpojumi	Pilnīga un savlaicīga nodokļu samaksa	Uzņēmuma finanšu rezultāti

2.3.Finanšu analīzes loma vadības lēmumu pieņemšanā

Finanšu analīze ir uzņēmuma finanšu vadīšanas svarīga sastāvdaļa. Uzņēmuma finanšu vadīšana ir īpaša prasme vadīt uzņēmuma finanses. Finanšu vadīšanas prasme izpaužas racionālās finanšu stratēģijas izstrādē, analizējot finanšu analīzi. Pēc veiktās finanšu analīzes tiek pieņemti alternatīvie lēmumi un apsvērta to ieviešana.

Ar finanšu analīzes palīdzību tiek pieņemti šādi lēmumi:

- Uzņēmuma īstermiņa finansēšanas, jeb apgrozāmo līdzekļu vērtības palielināšana;
- Ilgtermiņa finansēšana, jeb kapitāla ieguldījums investīciju projektos un emitētos vērtspapīros;
- Dividenžu izmaksa īpašniekiem;
- Ekonomiskā izaugsme, jeb neto apgrozījuma un peļņas apjomu pieaugums.

Jebkura līmeņa uzņēmuma vadībai ir svarīgi zināt, pēc kādiem rādītājiem viņa uzņēmuma finansiālo stāvokli vērtēs konkurenti, akcionāri, kreditori u.c. ieinteresētie saimnieciskie subjekti. Tāpēc gan uzņēmuma iekšējai, gan ārējai analīzei jābalstās uz vienotu

analīzes veikšanas metodiku, t.i., informācijas nesējiem un aprēķinātiem lielumiem ir jābūt salīdzināmiem.[7, 141,142]

Finanšu analīzes galvenais mērķis ir iegūt nelielu skaitu noteicošo parametru, kuri sniedz precīzu un objektīvu informāciju par uzņēmuma finansiālo stāvokli, tā peļņu vai zaudējumiem, izmaiņām aktīvu un pasīvu struktūrā, norēķiniem ar debitoriem un kreditoriem u.c.

Finanšu analīzes konkrēto mērķu saturs ir būtiski atkarīgs no finanšu analīzes uzdevumiem.

Lai pieņemtu vadības lēmumus finansiālās analīzes mērķus var sasniegt, atrisinot noteiktu savstarpēji saistītu analītisko uzdevumu klāstu. Analītiskais uzdevums iekļauj sevī analīzes mērķu precizēšanu, ņemot vērā organizatoriskās, informatīvās, tehniskās un metodiskās iespējas šīs analīzes veikšanai. Pamatfaktori ir izejošās informācijas apjoms un kvalitāte. Tanī pašā laikā ir jāņem vērā, ka uzņēmuma periodiskie finansiālie pārskati ir negatava jeb nepabeigta informācija, kas apkopota, veicot uzņēmumā uzskaites procedūras.[12, 50]

Finanšu atskaišu analītiskās izskatīšanas pamatprincips ir no vispārīgā uz konkrēto. Un tas ir jāpielieto daudzkārt. Šādas analīzes gaitā var identificēt laicīgu un loģisku saimniecisko faktu un notikumu secību, to tendenci un ietekmes spēku uz saimnieciskās darbības rezultātiem.

Finanšu analīze ir uzņēmuma agstākstāvošās vadības priekšrocība, kuri var ietekmēt finanšu resursu veidošanos. Konkrēto vadības lēmumu efektivitāte vai neefektivitāte, kuri ir saistīti ar preces cenas noteikšanu, izejmateriālu iepirkšanas daudzumu un produkcijas piegādi, darbgaldu un tehnoloģiju nomaiņu, ir jāizvērtē no uzņēmuma saimnieciskās darbības veiksmes viedokļa, tā ekonomiskās izaugsmes un kopējās finansiālās efektivitātes viedokļa.

Finanšu analīzes pamatfunkcijas ir šādas:

- uzņēmuma finansiālā stāvokļa, finanšu rezultātu, finanšu koeficientu u.c. lietišķās aktivitātes objektīvs novērtējums;
- sasniegtā stāvokļa un iegūtā rezultāta iemeslu izcelšana;
- lēmumu sagatavošana un pamatojums;
- uzņēmuma finansiālā stāvokļa uzlabošanas iespēju atrašana un ieviešana, visas saimnieciskās darbības uzlabošana.

Finanšu analīzes lietotāju raksturojums, analīzes mērķi un interešu loks ļauj secināt, ka finanšu analīzes novērtēšana ir nepieciešama visa uzņēmuma interesēs kopumā, kā arī atsevišķu finanšu analīzes lietotāju grupu interesēs finansiāla rakstura lēmumu pieņemšana.

Iepriekšējās apakšnodaļās tika aprakstīta finanšu analīzes būtība, mērķi un nepieciešamība. Nakamajā apakšnodaļā tiks aprakstītas finanšu analīzes veikšanas metodes un paņēmieni.

2.4. Finanšu analīzes metodes un paņēmieni

Jebkuras zinātnes bāzi veido tās priekšmets un metodes. Finanšu analīzes priekšmets ir finanšu līdzekļi un to avoti. Finanšu analīzes pamatmērķis ir uzņēmuma finanšu stāvokļa novērtējums un tādu iespēju atrašana, lai paaugstināt uzņēmuma funkcionēšanas efektivitāti ar racionālas finanšu politikas palīdzību.

Finanšu analīzei ir vairāki mērķi:

- finansiālā stāvokļa noteikšana;
- finansiālā stāvokļa izmaiņu laicīga atklāšana;
- finansiālā stāvokļa izmaiņu galveno faktoru atklāšana;
- finansiālā stāvokļa svarīgāko tendenču analīze.

Finanšu analīze tiek veikta ar dažāda tipa modeļu palīdzību. Modeļi ļauj veidot struktūras un identificēt saikni starp koeficientiem. Var minēt divus galvenos modeļu tipus: deskriptīvie un predikatīvie.

Deskriptīvie modeļi ir aprakstošas dabas modeļi un tie ir pamatmodeļi uzņēmuma finansiālā stāvokļa novērtēšanā. Deskriptīvie modeļi sevī iekļauj sekojošo: finanšu pārskatu sastādīšanu dažādos analītiskajos veidos, pārskatu vertikālo un horizontālo analīzi, analītisko koeficientu sistēmu, pārskatu paskaidrojumus. Visi šie modeļi bāzējas uz grāmatvedības informācijas izmantošanu.[12, 37]

Praksē ir izstrādātās finanšu analīzes metodes, plašāk pielītojāmās ir sekojošas:

- Horizontālā analīze;
- Vertikālā analīze;
- Salīdzinoša analīze;
- Faktoranalīze;
- Finansiālo koeficientu metode.

Horizontāla analīze – katra finanšu pārskata posteņa salīdzinājums ar iepriekšējo periodu.

Vertikāla analīze – vēl sauc par struktūras analīzi, finanšu pārskata posteņu struktūras noteikšana, izceļot katra posteņa ietekmi uz kopējo rezultātu.

Salīdzinošā analīze – tā ir dažu koeficientu salīdzināšana paša uzņēmuma saimnieciskajā darbībā, meitas uzņēmumos, strukturvienībās, kā arī konkrēta uzņēmuma koeficientu savstarpējā saimnieciskā salīdzināšana ar konkurentu koeficientiem vai ar vidējiem nozaru ekonomiskajiem datiem.

Faktoranalīze – tā ir dažādu faktoru ietekme uz finanšu analīzes rezultātu, veicot šo analīzi ar celoniski nosacīta vai varbūtiskumu paņēmiena palīdzību.

Finanšu koeficientu metode – finanšu pārskata posteņu attiecību aprēķināšana, koeficientu savstarpējo sakarību noteikšana.

Finanšu koeficientu analīzes metode, kas ir ekonomiskā un finanšu analīzes vadošā metode. Metodes struktūra ir iedalīta vairākos blokos, pēc kuriem tiek sniegts uzņēmuma finansiālā un ekonomiskā stāvokļa novērtējums. [6, 115]

Finanšu analīzē, izmanto dažādus koeficientus, gan absolūtu (skaitliskā), gan relatīvu (procentos) lielumu izteiksmes formās. Visbiežāk šos rādītājus iedala šādās grupās:

1.Finansēšanas avotu struktūras koeficienti, tie rāda uzņēmuma pašu un aizņemta kapitāla attiecību, palīdz novērtēt uzņēmuma spēju palielināt saistību summu, novērtēt spēju noteiktā termiņā dzēst savas saistības.

2.Likviditātes koeficienti – ar tiem raksturo uzņēmuma spēju ar apgrozāmiem līdzekļiem dzēst īstermiņa saistības.

3.Efektivitātes koeficienti, tie rāda, cik ātri un efektīvi uzņēmums izmanto tā rīcībā esošos līdzekļus.

4.Rentabilitātes koeficienti, rāda peļņas vai zaudējumu attiecību ar neto apgrozījumu, uzņēmuma līdzekļiem vai pašu kapitālu. Rentabilitātes rādītājus parasti izteic procentu formā. [4, 15]

Predikatīvie modeļi. Šiem modeļiem ir prognozes raksturs. Tos izmanto uzņēmuma ieņēmumu un finanšu stāvokļa prognozēšanai. [12, 41]

Šajā darbā autore veic finanšu analīzi ar deskriptīvo modeļu palīdzību, tāpēc predikatīvie modeļi sīkāk netiek aprakstīti.

Lietojot bilances lasīšanas metodi, ir jāņem vērā vairāki nosacījumi:

- bilance atspoguļo uzņēmuma aktīvu un pasīvu stāvokli noteiktā datumā, bet nesniedz atbildi uz jautājumu par to, kāpēc ir izveidojies tieši šāds stāvoklis;
- bilances posteņu interpretācija ir iespējama, tikai piesaistot tam neto apgrozījuma apjomu datus. Izdarīt secinājumu par to, cik lielas vai mazas ir katra bilances posteņa summas, var tikai pēc to salīdzināšanas ar atbilstošiem neto apgrozījuma summām;
- pēc bilances posteņiem var aprēķināt visdažādākos koeficientus, bet to galīgai novērtēšanai ir nepieciešami arī salīdzinājumi ar nozares vidējiem rādītājiem.

2.4.1. Finanšu pārskata horizontāla un vertikāla analīze

Uzņēmuma ekonomiskais potenciāls var tikt raksturots divējādi – līdzekļu un finansiālā skatījumā. Abi skatījumi ir cieši savstarpēji saistīti. Neracionāla uzņēmuma līdzekļu izmantošana var negatīvi ietekmēt to finansiālo stāvokli, un pretēji.

Uzņēmuma finansiālā stāvokļa stabilitāte lielā mērā atkarīga no līdzekļu ieguldījumiem. Vispārēju priekšstatu par līdzekļu ieguldījumu izmaiņām sniedz vertikāla un horizontālā finanšu pārskatu analīze.

Ar **finanšu pārskatu horizontālas analīzes** palīdzību tiek noteiktas atsevišķu bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina posteņu izmaiņas absolūtā (skaitļos) un relatīvā (procentos) izteiksmē. Bet biežāk izmanto tikai relatīvo izteiksmi. Parasti tiek salīdzināti pārskata perioda rādītāji ar iepriekšējo periodu, bet var salīdzināt arī ar citiem bāzes rādītājiem.

Horizontālās analīzes metodes būtība ir pētāmo posteņu lielumu analizējamā periodā salīdzināšana ar to pašu posteņa lielumu iepriekšējā periodā vai ar budžetā paredzēto lielumu. Horizontāla analīze sniedz priekšstatu par uzņēmuma izaugsmes tempiem, par uzņēmuma ieņēmumu un izdevumu pieauguma tempu proporciju; ļauj noskaidrot uzņēmuma attīstības tendences, iekšējo un ārējo faktoru ietekmi uz uzņēmuma darbības rezultātiem; ļauj novērtēt uzņēmuma apgrozījuma pieauguma efektivitāti attiecībā uz viņa finansiālo stabilitāti. Horizontālā analīze parāda pētāma posteņa izmaiņu tendences un dod iespēju analīzes gaitā izpētīt dažādu faktoru ietekmi uz dotā posteņa pārmaiņām un noteikt to lielumu. Visbiežāk pārmaiņas tiek analizētas procentuālā izteiksmē.

Finanšu pārskatu vertikāla analīze rāda uzņēmuma līdzekļu un to avotu struktūras pārmaiņas procentos, par bāzi ņemot bilances kopsummu, vai ieņēmumu un izdevumu struktūras pārmaiņas procentos, tad par bāzi tiek ņemts neto apgrozījums no peļņas vai zaudējumu aprēķina. Tiek salīdzināta pārskata gada struktūra ar iepriekšēja uzskaites perioda struktūru.

Šajā darbā autore par bāzi izmanto bilances kopsummu uz 31.12.2010, 31.12.2011 un 31.12.2012, uzņēmuma līdzekļu un to avotu struktūras noteikšanai, kas attiecīgi ir pielīdzināta 100% un neto apgrozījumu par 2010., 2011. un 2012. gadu, ieņēmumu un izdevumu struktūras noteikšanai, kas pielīdzināts 100%.

Vertikālā analīze dod iespēju analizēt uzņēmuma struktūras pārmaiņas laika periodā, kā arī salīdzinājumā ar budžetu. Kā arī sniedz priekšstatu par grāmatvedības pārskatiem – relatīvo lielumu veidā, kas raksturo bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina struktūru; ļauj novērtēt uzņēmuma gada pārskata ticamību un tā sastādīšanas pareizību; norāda uz „problemātiskajām” vietām uzņēmuma darbā un ļauj sastādīt turpmākā darba plānu.[8, 260]

Bilances „zelta likumi” paredz uzņēmuma ieguldījumu racionālas finansēšanas noteikumus, izmantojot aizņemto kapitālu. Finanšu vadīšanā ir pazīstami trīs bilances „zelta likumi”.

Uzņēmuma kopējā kapitāla struktūru veido divas daļas: pašu kapitāls un aizņemtais kapitāls. Abu šo daļu proporcionālā attiecība ir svarīga uzņēmuma likviditātes novērtēšanā, kurai īpašu uzmanību pievērš kreditori pirms kredītu piešķiršanas. Tāpēc ir svarīgi tas, cik lieli ir šie rādītāji:

- aizņemtā kapitāla lielums kopējā kapitālā;
- uzņēmuma saistību koeficients;
- pašu kapitāla līdzdalība kopējā finansēšanā.

Agrākais uzskats, ka pašu kapitālam ir jābūt vienādam ar aizņemto kapitālu, ir zaudējis savu nozīmi. Tagad ir izplatīta „sviras efekta” koncepcija, saskaņā ar kuru, pieaugot aizņemtā kapitāla lielumam, palielinās pašu kapitāla ienākums, bet aizņemtā kapitāla procentu likmei ir jābūt zemākai par kopējā ieguldītā kapitāla atdevi. Ieguldītā kapitāla atdevi aprēķina kā peļņas un ieguldītā kapitāla attiecību.[9, 23]

Pozitīva efekta gadījumā ir ieteicams palielināt aizņemtā kapitāla summu. Tomēr „sviras efekts” var būt arī negatīvs, tad jāizmanto alternatīvu.

Pirmais bilances „zelta likums” – ilgtermiņa ieguldījumui jāfinansē no pašu kapitāla.

Pašu kapitāls – Ilgtermiņa ieguldījumi = Novirze (+ -) [9, 24] [2.1.]

Pašu kapitāls ir uzņēmuma rīcībā uz neierobežotu laiku, tāpēc ar to ir jāfinansē ilgtermiņa ieguldījumi. Tā nav kāda noteikta prasība, bet gan ieteikums īpašuma racionālai finansēšanai. Ja pašu kapitāls ir mazāks nekā ilgtermiņa ieguldījumu summa, tas nozīmē, ka pašu kapitāls nesedz visus ilgtermiņa ieguldījumus. Šāds stāvoklis rāda racionālu pašu kapitāla izmantošanu. Bet, ja pašu kapitāla lielāka daļa tiek novirzīta apgrozāmo līdzekļu finansēšanai, to uzskata par neracionālu pašu kapitāla izmantošanu. Parasti apgrozāmo līdzekļu finansēšanai izmanto īstermiņa saistības.

Otrais bilances „zelta likums” – ilgtermiņa ieguldījumus jāfinansē no pašu kapitāla un ilgtermiņa saistībām. Ilgtermiņa saistības dzēšās ilgāk par vienu gadu, tāpēc tās var izmantot ilgtermiņa ieguldījumu finansēšanai.

[2.2.]

(Pašu kapitāls + Ilgtermiņa saistības) – Ilgtermiņa ieguldījumi = Novirze (+ -) [9,25]

Ja ilgtermiņa rīcībā esošais kapitāls ievērojami pārsniedz ilgtermiņa ieguldījumus, tātad uzņēmumam būtu lietderīgi palielināt ilgtermiņa ieguldījumus.

Trešais bilances „zelta likums” – uzņēmuma apgrozāmie līdzekļi jāfinansē ar īstermiņa saistībām.

Īstermiņa saistības – Apgrozāmie līdzekļi = Novirze (+ -) [9, 25] [2.3.]

Ja apgrozāmo līdzekļu summa ir ievērojami lielāka par īstermiņa saistību summu, tad uzņēmumam jāpiesaista papildus kapitāls no ārienes, lai palielināt īstermiņa saistības vai jāatrod iespējas samazināt apgrozāmo līdzekļu summu.

Bilances „zelta likumiem” piemīt tikai informatīvais vai ieteikumu raksturs, nevis noteikto nosacījumu raksturs.

2.5. Finanšu koeficientu analīze

2.5.1. Finansēšanas avotu struktūras analīze

Aktīvu struktūra – ilgtermiņa ieguldījumu un apgrozāmo līdzekļu īpatsvars – ietekmē finansēšanas avotu struktūru. Uzņēmuma aktīvi tiek finansēti no diviem avotiem – pašu kapitāla un aizņemtā kapitāla. Aizņemto kapitālu veido uzņēmuma saistības pret darījuma partneriem, komercbankām, darbiniekiem, valsti u.c. Lai noteikt saistību līmeni, jānosaka finansiāla riska līmenis. Tas ir risks, kuru ietekmē aktīvu finansēšanas avotu veids. Jo lielāks ir aizņemtā kapitāla īpatsvars bilances pasīvā, jo lielāks finansiāla riska līmenis. Nosakot uzņēmumam pieļaujamā finansiāla riska līmeni, no sākumā jānosaka uzņēmējdarbības riska līmenis. Ja uzņēmums darbojas augsta uzņēmējdarbības riska apstākļos, tad tas nevar atļauties uzņemties augstu finansiālo risku. Pretējā gadījumā kopējais risks var būt pārāk liels. Finansēšanas avotus un to riska līmeni var novērtēt, izmantojot vairākus koeficientus.

Finansiālās autonomijas koeficients parāda pašu kapitāla īpatsvaru finansēšanas avotu struktūrā. Šis koeficients raksturo kreditoriem un īpašniekiem to interešu aizsardzības pakāpi. Šo koeficientu vēl sauc par neatkarības, jeb autonomijas koeficientu.[10, 105]

Jo augstāks ir šis koeficients, jo augstāks ir uzņēmuma finansiālās neatkarības līmenis. Koeficients tiek aprēķināts šādi:

[2.4.]

Finansiālās autonomijas koeficients = Pašu kapitāls / Kopējais kapitāls [8, 299]

Šī koeficienta minimālais lielums noteikts 0.5. Tā pārsniegums liecina, ka uzņēmumam jāpiesaista vairāk līdzekļus no ārienes.

Finansiālās atkarības koeficients raksturo uzņēmuma finansiālo atkarību no īstermiņa un ilgtermiņa kreditoriem. Aizņemtā kapitāla piesaistīšana piespied maksāt procentu maksājumus un veikt regulārus maksājumus saistību dzēšanai. Jo šis koeficients ir zemāks, jo labprātāk kreditori izsniegs kredītu. Šo koeficientu aprēķina pēc formulas:

[2.5.]

$$\text{Finansiālās atkarības koeficients} = \text{Aizņemtālais kapitāls} / \text{Kopējais kapitāls} \text{ [8, 299]}$$

Normālā līmenī šis koeficients ir ap 0.4-0.8. Tomēr daudzi autori uzsver, ka jo mazāks ir šī koeficienta līmenis, jo uzņēmums ir mazāk atkarīgs, jo labāk.

Finansiālā riska koeficients ir kapitāla struktūru raksturojošs koeficients, jo visi pārējie koeficienti nosaka tā lielumu. Daži autori mēģina noteikt normatīvus šim koeficientam, bet praktiski tos nevar noteikt, jo katrai nozarei šie normatīvi var atšķirties. Šis koeficients nedrīkst būt augsts tajās nozarēs, kur ir lēna kapitāla aprīte un augsts ilgtermiņa ieguldījumu īpatsvars, bet pētāmais uzņēmums pie tā neattiecas. Finanšu riska koeficients vai saistību attiecība pret pašu kapitālu rāda aizņemtā kapitāla iesaistīšanās līmeni aktīvu finansēšanā. Šo koeficientu aprēķina pēc formulas:

$$\text{Finansiālā riska koeficients} = \text{Aizņemtālais kapitāls} / \text{Pašu kapitāls} \text{ [8, 300]} \quad [2.6.]$$

Pēc dažādu autoru domām, tomēr ir pieņemts, ka šim koeficientam jābūt mazākam par 0.7. Jo ja šī koeficienta vērtība būs lielāka par 0.7, tas nozīmē, ka uzņēmums ir atkarīgs no ārēja kapitāla, līdz ar ko var zaudēt savu maksātspēju.

2.5.2. Likviditātes koeficienti

Uzņēmuma likviditāte parāda uzņēmuma spēju rast maksāšanas līdzekļus uz savu iekšējo avotu rēķina. Uzņēmuma likviditātes analīze izmanto absolūtos rādītājus – likviditātes koeficientus. Bet uzņēmums aizņemto kapitālu var piesaistīt tikai tad, ja tam ir atbilstoša reputācija un augsta kreditoru pievilcība.

Ar likviditātes koeficientu palīdzību raksturo uzņēmuma spēju atmaksāt īstermiņa saistības.[4, 15]

Likviditātes novērtējums pēc uzņēmuma bilances rādītājiem tiek veikts, balstoties uz apgrozāmo līdzekļu likviditāti. Apgrozāmo līdzekļu likviditāte ir laika periods, kurā

apgrozāmie līdzekļi var pārvērsties naudas līdzekļos. Jo īsāks šis periods, jo augstāka apgrozāmo līdzekļu likviditāte.

Kvalitatīvai analīzei uzņēmuma apgrozāmos līdzekļus var sagrupēt pēc to likviditātes pakāpes:

1. pakāpes likvīdi – aktīvi naudas formā;
2. pakāpes likvīdi – debitoru parādi: (pircēju un pasūtītāju parādi, kuriem samaksas termiņš vēl nav pienācis; citi debitori; radniecīgo uzņēmumu parādi.)
3. pakāpes likvīdi- krājumi: (avansi par pakalpojumiem un precī; izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli; gatavie ražojumi un preces pārdošanai.)
4. nelikvīdie līdzekļi: šaubīgie debitoru parādi; nākamo periodu izmaksas [16,75].

Uzņēmuma likviditāte ir uzņēmuma spēja pārvērst aktīvus maksāšanas līdzekļos un segt savas īstermiņa saistības.

Likviditātes un maksātspējas jēdzieni ir ļoti tūvi, bet likviditāte ir plašāks jēdziens. No bilances likviditātes pakāpes ir atkarīga uzņēmuma maksātspēja.

Likviditāti apskata no diviem principiem: no uzņēmuma likvidācijas principa un no uzņēmuma darbības turpināšanas principa.

Uzņēmuma likvidēšanas gadījumā svarīgi ir novērtēt, kādi maksāšanas līdzekļi ir uzņēmuma rīcībā, kurus varētu novirzīt saistību dzēšanai, ja maksātspējas vai rentabilitātes dēļ uzņēmums būtu jālikvidē.

No uzņēmuma darbības turpināšanas viedokļa, jānovērtē varbūtība, ka uzņēmums varētu kļūt maksātspējīgs un tiktu ierosināta piespiedu likvidācija. Bet tā kā finanšu pārskata informācija balstās uz uzņēmuma darbības turpināšanas principa, analizējot bilanci, likviditāti var aplūkot tikai no šī viedokļa. Informācija par likviditāti ir ļoti svarīga, jo maksātspējas iestāšanās draud ar uzņēmuma darbības pārtraukšanu. Uzņēmējus un arī analītiķus interesē nākotnē sagaidāmā likviditāte, nevis pagātnes skatījumā. Sagaidāmo likviditāti nav iespējams noteikt tikai pēc grāmatvedības pārskatu datiem, bet plaši izmantojot finanšu plāna datus. Parasti likvīds uzņēmums ir arī maksātspējīgs, jo tam ir pieejami pietiekami kredīta resursi. [14, 65]

Informācijai par likviditāti ir jāseko regulāri, jo ja uzņēmums nebūs spējīgs nosegt savas saistības, tas var novest pie maksātspējas un uzņēmuma darbības pārtraukšanas.

Uzņēmuma likviditātes novērtēšanai izmanto vairākus koeficientus.

Kopējās likviditātes koeficienta līmenis, pēc dažādu autoru domām, ir robežās no 1 līdz 2. Bet daži citi autori uzsver, ka šim koeficientam vajadzētu būt vismaz 2, tādēļ, ka liela aktīvu daļa ir krājumi vai šaubīgie debitori. Šis koeficients parāda uzņēmuma spēju dzēst

savas īstermiņa saistības ar tā rīcībā esošajiem apgrozāmajiem līdzekļiem. Šis koeficients tiek aprēķināts pēc formulas:

[2.7.]

Kopējās likviditātes koeficients = $\frac{\text{Apgrozāmie līdzekļi}}{\text{Īstermiņa saistības}}$ [8,303]

Ātrās likviditātes vai starpseguma likviditātes koeficients – koeficienta līmeņa pietiekamība, pēc dažādu autoru domām, ir ap 0.8-1. Tomēr šāds lielums var būt nepietiekams, jo lielāku likvīdo aktīvu daļu veido debitoru parādi. Aprēķina pēc formulas:

Ātrās likviditātes vai starpseguma koeficients = $\frac{\text{Naudas līdzekļi} + \text{Īstermiņa vērtspapīri} + \text{Debitori}}{\text{Īstermiņa saistības}}$ [8, 304] [2.8.]

Absolūtās likviditātes koeficients parāda, kādu daļu no īstermiņa saistībām uzņēmums nekavējoties var segt ar rīcībā esošajiem naudas līdzekļiem. Koeficienta līmeņa pietiekamība ir 0.1-0.7. Aprēķina pēc formulas:

Absolūtās likviditātes koeficients = $\frac{\text{Naudas līdzekļi} + \text{Īstermiņa vērtspapīri}}{\text{Īstermiņa saistības}}$ [8, 304] [2.9.]

Tomēr šādai koeficientu aprēķināšanas metodikai piemīt dažas nepilnības:

- Aprēķinot uzņēmuma likviditātes koeficientus, pieņem, ka visi apgrozāmie līdzekļi ir likvīdi. Šāds pieņēmums bieži ir nereāls, īpaši attiecībā uz krājumiem vai šaubīgiem un bezcerīgiem debitoriem, kuri bieži netiek laicīgi iekasēti vai norakstīti izdevumos.
- Koeficients var paaugstināties nevēlamu procesu dēļ. Ja uzņēmums iepriekš neparedzētu iemeslu dēļ sašaurina ražošanu, līdz ar ko pieaug krājumu apjoms, tā kā iepriekš iegādātie materiāli paliek neizlietoti. Jā debitors ilgi nemaksā par precī vai pakalpojumiem, pieaug debitoru parādu apjoms. Minēto apstākļu dēļ palielinās apgrozāmo līdzekļu atlikums un līdz ar to paaugstinās likviditātes koeficients.
- Likviditātes koeficients atsevišķos gadījumos var pārvērsties par likvidācijas koeficientu. Tikai likvidācijas gadījumā uzņēmums pārdod lieku krājumu daļu, lai dzēst īstermiņa saistības.
- Šis koeficients atspoguļo stāvokli uz noteiktu datumu. Aprēķinā netiek ņemta vērā līdzekļu apgrozība.

Ar bilances likviditāti ir saistīts tīro (pašu) apgrozāmo līdzekļu jēdziens, ko bieži apzīmē arī ar **tīro apgrozāmo kapitālu**. Tīro apgrozāmo kapitālu aprēķina pēc formulas:

Tīrais apgrozāmais kapitāls = Apgrozāmie līdzekļi – Īstermiņa saistības [8,305]

Tīrais apgrozāmais kapitāls ir nepieciešams uzņēmuma finansiālās stabilitātes saglabāšanai, jo apgrozāmo līdzekļu pārsvars pār īstermiņa saistībām liecina, ka uzņēmums ne tikai var nosegt savas īstermiņa saistības, bet tam ir iespēja vēl paplašināt savu samniecisko darbību.

Visi minētie likviditātes koeficienti ne tikai vispusīgi raksturo uzņēmuma maksāspēju, ņemot vērā apgrozāmo līdzekļu likviditāti, bet arī atbilst dažu finanšu analīzes ārējo lietotāju interesēm. Piemēram piegādātājus interesē absolūtās likviditātes koeficients, kredītiestādi interesēs kopējās likviditātes koeficients.

Uzņēmuma finansiālo stāvokli negatīvi ietekmē gan tīro apgrozāmo līdzekļu trūkums, gan lielums. Tīro apgrozāmo līdzekļu trūkums var izraisīt bankrotu, jo uzņēmums nav spējīgs savlaicīgi segt īstermiņa saistības, bet pārmerīgs tīro apgrozāmo līdzekļu apjoms liecina par apgrozāmo līdzekļu neefektīvu izmantošanu.

2.5.3. Efektivitātes koeficienti

Efektivitātes koeficienti rāda cik efektīvi uzņēmums izmanto tā rīcībā esošos līdzekļus un dod mērauklu tam, cik liels darba kapitāls ir saistīts, cik ātri uzņēmums var iekasēt parādus, kam ir notecējis termiņš, samaksāt kreditoriem un cik efektīvi uzņēmums liek savai naudai strādāt sava labā.[5, 49]

Uzņēmuma apgrozāmos līdzekļus veido uzņēmuma krājumi, debitori, nākamo periodu izmaksas un naudas līdzekļi. Apgrozāmie līdzekļi aprit ļoti ātri. Apgrozāmo līdzekļu aprites īpašības: tie piedalās tikai vienā ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas ciklā;

tie pilnībā ietilpst ražotās produkcijas vai sniegto pakalpojumu ražošanas izmaksas;

tie tiek kompensēti pilnīgi pēc saražotās produkcijas vai iepirkto preču realizācijas.

Efektīva apgrozāmo līdzekļu izmantošana tieši ietekmē uzņēmuma peļņu. Tas nozīme, ka uzņēmuma vadībai ir ļoti svarīgi kontrolēt apgrozāmo līdzekļu atlikumu bilancē.

Apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitātes galvenais kritērijs ir to aprites ātrums. Aprites ātrumu var izteikt ar koeficienta palīdzību vai aprites perioda garumu dienās.

Kopējais uzņēmuma līdzekļu aprites koeficients – raksturo visu uzņēmuma rīcībā esošo līdzekļu izmantošanas efektivitāti neatkarīgi no to avotiem un rāda, cik reizes notiek pilna aprite noteiktā laika periodā, kas uzņēmumam dod zināmu peļņu vai zaudējumus. Daži specialisti uzskata, ka tam vajadzētu būt ne mazākam par 3. Aprēķina pēc formulas:

$$\text{Aktīvu aprites koeficients} = \text{Neto apgrozījums} / \text{Visi aktīvi} \quad [10, 113] \quad [2.11.]$$

Krājumu aprites koeficients rāda cik reizes gadā ir apritējuši krājumos ieguldītie līdzekļi. Jo lielāks ir krājumu aprites ātrums, jo ātrāka ir preču un materiālu vērtību realizācija. Šis koeficients rāda ātrumu, ar kādu ražošanas krājumi tiek pārvērsti skaidras naudas formā. Krājumu aprites koeficientu aprēķina pēc formulas:

$$\text{Krājumu aprites koeficients} = \text{Pārdotās produkcijas materiālu izmaksas} / \text{Krājumu vērtība} \quad [10, 113] \quad [2.12.]$$

Krājumu aprites koeficienta lielums varētu interesēt piegādātājus un potenciālos investorus, jo tas parāda, pēc cik dienām krājumi pārvēršas naudas līdzekļos.

Krājumu aprites koeficients būtiski ietekmē uzņēmuma likviditāti un maksātspēju. Lai šo koeficientu izteiktu dienās (parasti pieņem, ka gadā 365 dienas), 365 dienas gadā daļa ar krājumu aprites koeficientu, un tā var uzzināt, cik dienas ir nepieciešamas krājumu ražošanai, pārdošanai vai atjaunošanai.

$$\text{Krājumu aprites dienu skaits} = 365 / \text{Krājumu aprites koeficients} \quad [10, 113] \quad [2.13.]$$

Apgrozāmo līdzekļu aprites koeficients rāda, cik aprites ciklus gadā veic apgrozāmos līdzekļos ieguldītais kapitāls. Apgrozāmo līdzekļu aprites koeficientu aprēķina pēc formulas:

$$\text{Apgrozāmo līdzekļu aprites koeficients} = \text{Neto apgrozījums} / \text{Apgrozāmo līdzekļu vērtība gadā} \quad [8, 270] \quad [2.14.]$$

Izmantojot aprites koeficienta analīzes rezultātus, iespējams aprēķināt vienas aprites cikla garumu (dienās), kas parāda laika periodu no apgrozāmo līdzekļu ienākšanas uzņēmumā līdz to pārveidošanai naudas izteiksmē. Kā jau bija minēts iepriekš, tiek uzskatīts, ka gadā ir 365 dienas, aprēķina pēc formulas:

$$\text{Apgrozāmo līdzekļu aprites dienu skaits} = 365 / \text{Apgrozāmo līdzekļu aprites koeficients} \quad [2.15.]$$

Jo lielāks ir aprites koeficients, jo īsāks ir aprites periods un līdz ar to efektīvākā apgrozāmo līdzekļu izmantošana.

Lai precīzāk novērtēt apgrozāmo līdzekļu aprites rādītājus, aprites koeficientu var aprēķināt arī atsevišķiem apgrozāmo līdzekļu posteņiem, lai novērtēt to ietekmi uz kopējo apgrozāmo līdzekļu aprites ātrumu. Tā kā vislēnāka kustība notiek pašu līdzekļos, ilgtermiņa ieguldījumos, pircēju un pasūtītāju un piegādātāju parādos, tad lietderīgi būtu novērtēt šo posteņu aprites koeficientu un ātrumu. Šīs ir autores izveidotas formulas pamatojoties uz 8. literatūras avotu.

Pašu līdzekļu aprites koeficients – raksturo līdzekļu izmantošanas efektivitāti. Aprēķināšanas formula:

$$\text{Pašu līdzekļu aprites koeficients} = \text{Neto apgrozījums} / \text{Pašu kapitāls} \quad [2.16.]$$

Ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients – raksturo ilgtermiņa ieguldījumu izmantošanas efektivitāti apgrozāmo līdzekļu finansēšanai. Aprēķināšanas formula:

$$\text{Ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients} = \text{Neto apgrozījums} / \text{Ilgtermiņa ieguldījumi} \quad [2.17.]$$

Pircēju un pasūtītāju parādu aprites koeficients rāda, cik reizes vidēji gada laikā pircēju un pasūtītāju parādi pārvēršas naudas līdzekļos. Aprēķināšanas formula:

$$\text{Pircēju un pasūtītāju parādu aprites koeficients} = \text{Neto apgrozījums} / \text{Pircēju un pasūtītāju parādu summa} \quad [2.18.]$$

Pats par sevi šis koeficients reti tiek izmantots, bet uzņēmumam ir svarīgi novērtēt, cik ilgā laikā periodā pircēji un pasūtītāji vidēji norēķinās par savām saistībām, tāpēc svarīgāk ir aprēķināt pircēju un pasūtītāju parādu vidējais dzēšanas periods.

$$\text{Pircēju un pasūtītāju parādu aprites dienu skaits} = 365 / \text{Pircēju un pasūtītāju parādu aprites koeficients} \quad [2.19.]$$

Pircēju un pasūtītāju parādu aprites ātrums ir cieši saistīts ar piegādātāju parādu aprites ātrumu, jo piegādātāju parādi ir apgrozāmo līdzekļu galvenais finansēšanas avots.

Piegādātāju parādu aprites koeficients rāda, pēc cik dienām uzņēmums var norēķināties ar saviem piegādātājiem. To aprēķina pēc formulas:

Piegādātāju parādu aprites koeficients = Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas
/ Piegādātāju parādu summa [2.20.]

Piegādātāju parādu aprites dienu skaits = 365 / Piegādātāju parādu aprites koeficients [2.21.]

Pēc pircēju un pasūtītāju aprites un piegādātāju aprites koeficientiem var spriest par piegādātāju parādu ietekmi uz finanšu cikla garumu un nepieciešama kapitāla lielumu.

Pircēju un pasūtītāju parādu aprites periodu vajag salīdzināt ar piegādātāju parādu aprites periodu. Tas ļauj salīdzināt iepirkšanas nosacījumus, ko izmanto uzņēmums, iepērkot krājumus, savas saimnieciskas darbības nodrošināšanai, ar tiem pārdošanas nosacījumiem, kurus uzņēmums nosaka saviem pircējiem pārdodot produkciju.

Laika periods, kurā notiek naudas līdzekļu aprite, ir atkarīgs no uzņēmuma ražošanas cikla garuma un naudas līdzekļu aprites. Šis periods veidojas starp naudas līdzekļu izdevumiem par iepirktajām izejvielām un materiāliem un naudas līdzekļu ieņēmumiem no gatavas produkcijas pārdošanas. [8, 275]

Šādu periodu sauc par **finanšu ciklu**, un tā garumu ietekmē vairāki faktori:

- izejvielu un materiālu atrašanās periods uzņēmuma noliktavā;
- gatavas produkcijas pārdošanas nosacījumu izpilde;
- izejvielu un materiālu iepirkšanas nosacījumu izpilde.

Finanšu ciklu dienās var aprēķināt pēc formulas:

Finanšu cikls = Krājumu aprites cikls + Pircēju un pasūtītāju parādu aprites cikls - Piegādātāju parādu aprites cikls. [8, 275] [2.22.]

2.5.4. Rentabilitātes koeficienti

Rentabilitāte ir biznesa ienesīguma, izdevīguma, peļņas pakāpe. Tā samērās ar relatīvo rādītāju sistēmas palīdzību, kas raksturo uzņēmuma darbības efektivitāti kopumā, uzņēmuma dažādu darbības virzienu ienesīgumu (ražošanas, komerciālās, investīciju un citu), atsevišķu preču un pakalpojumu ražošanas izdevīgumu. [15, 280]

Rentabilitātes koeficientus parasti izteic procentos.[4, 15]

Ar rentabilitātes koeficientiem var raksturot peļņas veidošanas faktoru vidi. Tāpēc šo koeficientu vērtējums ir obligāts, veicot finanšu analīzi un salīdzinot to ar nozares vai konkurējošo uzņēmumu koeficientiem. Rentabilitātes koeficienta līmenis ļauj novērtēt

uzņēmuma spēju, saimnieciskās darbības gaitā, veidot nepieciešamo peļņu un raksturot ieguldītā kapitāla un apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitāti. Rentabilitātes koeficienti parāda peļņas un ieguldīto resursu attiecības. Analizējot uzņēmuma finanšu darbību, rentabilitātes koeficienti tiek izmantoti kā investīciju politikas un cenu kalkulācijas instruments.

Rentabilitātes koeficientu vērtēšanai nav noteiktu kritēriju. To izsaka procentuālā izteiksmē. Jo augstāks procentu līmenis, jo uzņēmuma darbība ir rentablākā, jeb efektīvāka, zems rentabilitātes līmenis liecina par neefektīvu uzņēmuma saimniecisko darbību un ja to nenovērš laikus, ir sagaidāma uzņēmuma saimnieciskās darbības grūtības.

Rentabilitāti iedala šādi:

- Komerčiālā rentabilitāte – rāda, cik lielu peļņu uzņēmums iegūvis uz vienu neto apgrozījuma vienību.
- Ekonomiskā vai aktīvu rentabilitāte – rāda, kādu peļņu iegūvis uz vienu uzņēmuma aktīvu vienību.
- Finansiāla vai pašu kapitāla rentabilitāte – rāda, kādu peļņu ieguvuši uzņēmuma īpašnieki uz viena ieguldītā kapitāla vienību.

Komerčiālo rentabilitāti var noteikt ar trīju koeficientu palīdzību, visiem koeficientiem aprēķināšanas princips ir vienāds: peļņa tiek izdalīta ar neto apgrozījumu. Tikai rezultāti var krāšņi atšķirties, jo pirmo koeficientu aprēķina ar neto peļņas, otro – ar peļņas pirms nodokļu un procentu samaksas, bet trešo – ar bruto peļņas palīdzību.

Komerčiālās rentabilitātes līmenis nav stingri noteikts. To labāk salīdzināt ar laiku rindas palīdzību un sekot, ka šī koeficienta vērtības mainās no gada uz gadu.

1.Realizācijas rentabilitāte – nosaka cik neto peļņas vienības dod katra neto apgrozījumu vienība. Aprēķina pēc formulas:

$$\text{Realizācijas rentabilitāte} = \frac{\text{Pārskata perioda peļņa}}{\text{Neto apgrozījums}} * 100 \quad [10, 110] \quad [2.23.]$$

Šo koeficientu ietekmē pilnīgi visas uzņēmuma darbības rezultāti, tajā skaitā, uzņēmuma cenu politika un izmaksu optimizācijas efektivitāte. Līdz ar to, ja uzņēmums grib palielināt rentabilitāti, no sākuma jāizvērtē visus ieņēmumu un izmaksu posteņus, no kuriem veidojas neto peļņa.

2.Operatīvās darbības rentabilitāte – ietekmē tikai saimnieciskās darbības rezultāti, uzņēmuma cenu politikas un ar saimniecisko darbību saistīto izmaksu efektivitāti. Aprēķina pēc formulas:

Operatīvās darbības rentabilitāte = Peļņa pirms nodokļu un procentu samaksas / Neto apgrozījums * 100 [10, 11] [2.24.]

Pirmsnodokļu peļņā netiek iekļauti ieņēmumi un izmaksas, kas nav saistītas ar tiešas saimnieciskās darbības veikšanu. Šo koeficientu izmanto, lai mērītu uzņēmuma saimnieciskās darbības efektivitāti peļņas radīšanā.

3.Bruto peļņas rentabilitāte – dod iespēju teoretiski aprēķināt, cik lielu peļņu uzņēmums varētu saņemt uz vienas bruto apgrozījuma vienības. Bet tas ir tikai teoretiski, jo praksē uzņēmums nekad nevarētu pārdot tik daudz preču, par tādu cenu, neizmantojot papildus izmaksas: reklāma, specialisti, telpas u.t.l. Šo koeficientu aprēķina pēc formulas:

Bruto peļņas rentabilitāte = Bruto peļņa / Neto apgrozījums * 100 [10, 111] [2.25.]

No iepriekš minēta izriet, ka lai komerciāla rentabilitāte būtu normālā līmenī, regulāri jāveic uzņēmuma ieņēmumu un izmaksu analīze.

Ekonomiskā rentabilitāte – raksturo, cik efektīvi peļņas veidošanā tiek izmantoti aktīvi. Aprēķina pēc formulas:

Ekonomiskā rentabilitāte = Peļņa pirms nodokļu un procentu samaksas / Aktīvu vērtība * 100 [10, 111] [2.26.]

Lai precīzi novērtētu kādam jābūt ekonomiskajās rentabilitātes koeficienta lielumam, jāizvērtē nozare, kurā uzņēmums darbojas.

Finansiālā rentabilitāte – rāda, cik peļņas ieguvuši uzņēmuma īpašnieki uz vienu ieguldītā kapitāla vienību.

Pašu kapitāla rentabilitāte – ļauj noteikt kapitāla izmantošanas efektivitāti, kuru noguldīja īpašnieki, salīdzinot ar iespējamiem alternatīviem līdzekļu noguldījumiem vērtspapīros. Pašu kapitāla rentabilitāte norāda, cik tīrās peļņas vienības nopelnīja katra vienība, kuru noguldīja uzņēmuma īpašnieki.[13, 100]

[2.27.]

Pašu kapitāla rentabilitāte = Pārskata perioda peļņa / Pašu kapitāla summa * 100 [10, 112]

Izvērtējot rentabilitātes koeficientus var secināt, ka būtiskāka nozīme ir starpībai starp ekonomiskās rentabilitātes lielumu un finansiālās rentabilitātes lielumu. Jo šī starpība atspoguļo aizņemtā kapitāla izmantošanas efektivitāti.

2.6. Bankrota prognozēšana pēc E. Altmana Z' modeļa

E. Altmans paplašināja V. Bīvera pētījumus un izstrādāja iespējamā bankrota prognozēšanas modeli, izmantojot finanšu koeficientus dažādās diskriminanta analīzes metodi. Kaut arī šo metodi jau agrāk lietoja banku analītiķi kredītriska novērtēšanai, E. Altmans bija pirmais zinātnieks, kurš izstrādāja bankrota prognozēšanas modeli uzņēmumiem, izmantojot šo salikto diskriminanta analīzi. [11, 112]

E. Altmans modeļa izstrādei izvēlējās 33 bankrotējušus un 33 nebankrotējušus ražošanas uzņēmumus no līdzīgām nozarēm, ar līdzīgu pašu kapitāla lielumu un aktīvu lielumu.

Analīzei tika atlasīti 22 dažādi finanšu koeficienti no populāras zinātniskas literatūras, kuri pēc E. Altmana viedokļa bija būtiski pētījumam, kā arī viņa paša izgudrotie koeficienti.

Tabulā 2.2. ir apskatīti E. Altmana pētījumā izmantotie finanšu koeficienti. [11, 11]

2.2.tabula

E. Altmana bankrota prognozēšanas pētījumā izmantotie finanšu koeficienti

Koeficientu grupas	Finanšu koeficienti
Likviditātes koeficienti	1. Kopējā likviditāte 2. Nauda + Īstermiņa vērtspapīri / Īstermiņa saistības 3. Apgrozāmie līdzekļi – Īstermiņa saistības / Aktīvu kopsumma
Rentabilitātes koeficienti	4. Bruto peļņa / Neto apgrozījums 5. Peļņa pirms nodokļiem / Neto apgrozījums 6. Peļņa pēc nodokļiem / Neto apgrozījums 7. Peļņa pēc nodokļiem plus procentu maksājumi / Aktīvu kopsumma 8. Peļņa pirms procentu maksājumiem un nodokļiem / Aktīvu kopsumma 9. Gadu skaits ar negatīvu peļņu pēdējos trīs gados 10. Nesadalīta peļņa / Aktīvu kopsumma
Finansēšanas avotu struktūras koeficienti	11. Īstermiņa saistības / Aktīvu kopsumma 12. Ilgtermiņa saistības / Aktīvu kopsumma 13. Visas saistības / Aktīvu kopsumma 14. Akciju kapitāla tirgus cena / Saistības 15. Pāšu kapitāls / Visas saistības
Efektivitātes koeficienti	16. Neto apgrozījums / Nauda + Īstermiņa vērtspapīri 17. Neto apgrozījums / Krājumi 18. Pārdotās produkcijas izmaksas / Krājumi 19. Neto apgrozījums / Ilgtermiņa ieguldījumi 20. Neto apgrozījums / Īstermiņa saistības 21. Neto apgrozījums / Aktīvu kopsumma 22. Darba kapitāls / Neto apgrozījums

Bankrota prognozēšanas modeļā bija iekļauti koeficienti, kuri uzrādīja vislielāku atšķirību starp bankrotējušiem un nebankrotējušiem uzņēmumiem.

Pētījuma rezultātā tika izveidots bankrota prognozēšanas modelis – **Z funkcija**. Z funkcijas aprēķināšanai ir izmantots viens likviditātes koeficients, divi rentabilitātes koeficienti un pa vienam finansēšanas avotu struktūras un efektivitātes koeficientam:

- Apgrozāmie līdzekļi – Īstermiņa saistības / Aktīvu kopsumma;
- Nesadalīta peļņa / Aktīvu kopsumma;

- Peļņa pirms procentu maksājumiem un nodokļiem / Aktīvu kopsumma;
- Akciju kapitāla tirgus cena / Saistības;
- Neto apgrozījums / Aktīvu kopsumma.[11, 115]

Šis modelis tiek rēķināts uzņēmumiem, kuru akcijas kotējās fondu biržā.

Bet E. Altmans turpināja Z funkcijas pētījumu un pilnveidojumu, jo iepriekšējs pētījums tika ļoti stipri kretizēts. Pamatojoties uz turpmākiem pētījuma rezultātiem, Z funkcijas bankrota prognozēšanas modelis tika mazliet pārveidots un vēlāk E. Altmans izstrādāja Z bankrota prognozēšanas modeļa modifikācijas Z' un Z'' ražošanas un dažādu nozaru maziem uzņēmumiem.

E. Altmana izstrādātie modeļi Z' un Z'' ir paredzēti tādiem uzņēmumiem, kuru akcijas nekotējas fondu biržā:

Z' – piemerojams lieliem ražošanas uzņēmumiem;

Z'' – piemerojams maziem uzņēmumiem dažādās nozarēs.

Šajā darbā tiek analizēts liels uzņēmums, tāpēc sīkāk aplūkosim E. Altmana bankrota prognozēšanas modeļi Z' modifikācijā. Aprēķināšanas formula:

$$\underline{Z' = 0,717X1 + 0,847X2 + 3,107X3 + 0,420X4 + 0,998X5} \text{ [11, 121], kur } [2.28.]$$

X1 = (Apgrozāmie līdzekļi – Īstermiņa saistības) / Aktīvu kopsumma

Apgrozāmo līdzekļu un īstermiņa saistības starpība veido darba kapitālu. Ja darba kapitāls ir negatīvs, tad uzņēmumam var rasties problēma atmaksāt īstermiņa saistības. Bieži uzņēmumiem, kuri noslēdz gadu ar zaudējumiem, samazinās darba kapitāla īpatsvars aktīvos.

Šis likviditātes rādītājs uzrāda vislabākos rezultātus bankrota prognozēšanai;[11, 114]

X2 = Nesadalīta peļņa / Aktīvu kopsumma

Nesadalītā peļņa ir peļņas summa, kuru uzņēmums nav sadalījis dividenēs vai ieguldījis rezervēs. Ja nesadalītā peļņa ir liela, tas var liecināt, ka uzņēmums pārskata periodā veiksmīgi veica savu saimniecisko darbību un efektīvi izmantojis savus aktīvus, tāpēc arī nosledza gadu ar peļņu. Bet, ja nesadalīta peļņa ir neliela vai tās vispār nav, tad uzņēmums neefektīvi izmantoja savus aktīvus un neveiksmīgi nosledzis gadu. Nesadalītas peļņas trūkums var izraisīt finanšu problēmas. Salīdzinoši jauniem uzņēmumiem šis rādītājs būs zemāks nekā vecākiem uzņēmumiem, jo mūsdienīgas ekonomiskajos apstākļos jauniem uzņēmumiem no sākuma jānostipinā savas pozīcijas tirgū un tikai pēc tam cerēt uz peļņu.

X3 = Peļņa pirms procentiem un nodokļiem / Aktīvu kopsumma

Šis koeficients raksturo uzņēmuma spēju gūt peļņu pirms procentu un nodokļu nomaksas, izmantojot aktīvus. Uzņēmumam ir nepieciešama peļņa pirms procentiem un

nodokļiem, lai būtu spējīgam nokartot procentu un nodokļu saistības. Bet ja uzņēmums nebūs spējīgs to izdarīt, tam draud maksātnespēja.

$X4 = \text{Pašu kapitāls} / \text{Visas saistības}$.

Tajās nozarēs, kur ir lēna kapitāla aprīte un augsts ilgtermiņa ieguldījumu īpatsvars, šis koeficients nedrīkst būt augsts, bet pētāmais uzņēmums pie tā neattiecas. Pašu kapitāla attiecība pret saistībām rāda aizņemtā kapitāla iesaistīšanās pakāpi aktīvu finansēšanā. [8, 301]

$X5 = \text{Neto apgrozījums} / \text{Aktīvu kopsumma}$

Neto apgrozījuma attiecība pret aktīvu kopsummu raksturo uzņēmuma saimnieciskās darbības efektivitāti, cik lietderīgi un prasmīgi uzņēmums izmanto aktīvus ražošanas procesā, lai iegūtu pēc iespējas lielāku apgrozījumu. [11, 114]

Ja Z' indeksa vērtība ir mazāka par 1.23, tad bankrota varbūtība ir ļoti liela, ja vērtība ir robežā no 1.23 līdz 2.90, tad uzņēmumam pastāv iespējamība bankrotēt, bet ja vērtība lielāka par 2.90, tad bankrota iespējamība ir ļoti zema.

2.7. Maksātspējas novērtēšanas klasifikācijas tabula

Ņemot vērā lielu finanšu koeficientu daudzveidību un sarežģītus novērtēšanas kritērijus, zinātnieki rekomendē maksātspējas novērtēšanai izmantot integrālo ballu sistēmu, kuras autori ir L.V. Doncova un N.A. Ņikiforova. Sistēmas būtība ir pamatota uz uzņēmuma maksātspējas novērtēšanas klasifikācijas tabulu, kur finanšu rādītāji iedalīti sešās klasēs atbilstoši aprēķinātiem finanšu koeficientiem un novērtējumam ballēs. Maksātspējas novērtējums pamatojas tikai uz finansēšanas avotu struktūras un likviditātes koeficientiem. [11, 99]

Pamatojoties uz aprēķinātiem likviditātes un finansēšanas avotu struktūras koeficientiem, maksātspējas novērtēšana notiek pēc nosacītam klasēm:

I klase – uzņēmums ar stabilu finansiālo stāvokli un kreditori var neuztraukties par parādu savlaicīgu atmaksu;

II klase – uzņēmums, kuram ir nelielas finansiālas grūtības, bet vēl nav uzskatāms par riskantu;

III klase – uzņēmums ar finansiālām grūtībām, var kavēt apmaksās termiņus parādu, procentu maksājumi un kredīta atmaksai;

IV klase – uzņēmums ar lielu bankrota iespējamību pat pēc finansiālās atveseļošanās. Kreditori var nesagaidīt parāda atmaksāšanu;

V klase – praktiski maksātnespējīgi uzņēmumi ar ļoti lielu bankrota iespējamību.

Teorētiski analizējot šāda veida integrālo sistēmu, ārējiem finanšu pārskatu lietotājiem tā ir ļoti ērta lietojumā, jo tabulā ir iesaistīti tikai seši finanšu koeficienti, un atbilstoši aprēķinātai koeficientu vērtībai pēc integrālās sistēmas tabulas var noteikt ballu skaitu un saskaitot visu sešu koeficientu ballu summu, noteikt atbilstošu maksātspējas novērtējuma klase.

2.3.tabula

Maksātspējas novērtēšanas klasifikācijas tabula [11, 100]

Rādītāji	Sadalījums klasēs, koeficienta vērtība/balles					
	I klase	II klase	III klase	IV klase	V klase	VI klase
Absolūtā likviditāte	Virs 0.25/20	0.2/16	0.15/12	0.1/8	0.05/4	Zem 0.05/0
Starpseguma likviditāte	Virs 1.0/18	0.9/15	0.8/12	0.7/9	0.06/6	Zem 0.05/0
Kopējā likviditāte	Virs 2.0/16.5	1.9-1.7/15-12	1.6-1.4/10.5-7.5	1.3-1.1/6-3	1.0/1.5	Zem 1.0/0
Pašu kapitāla īpatsvars bilancē	Virs 0.6/17	0.59-0.54/15-12	0.53-0.43/11.4-7.4	0.42-0.41/6.6-1.8	0.4/1	Zem 0.4/0
Darba kapitāla attiecība pret apgrozāmiem līdzekļiem	Virs 0.5/15	0.4/12	0.3/9	0.2/6	0.1/3	Zem 0.1/0
Krājumu attiecība pret pašu kapitālu	Virs 1.0/15	0.9/12	0.8/9	0.7/6	0.6/3	Zem 0.5/0
Ballu skaits	100	85-64	63.9-56.9	41.6-28.3	18	0

3. SIA „MONILAITE-THOMEKO” BILANCES PĀRSKATU UN PEĻŅAS VAI ZAUDĒJUMU POSTEŅU ANALĪZE

3.1. SIA „Monilaite-Thomeko” bilances lasīšana

Bilances lasīšana ir bilancē esošo absolūto rādītāju pētīšana. Bilances lasīšana svarīga katra pārskatu posteņa satura izpratnē, tā novērtēšana saistībā ar uzņēmuma darbību un citiem posteņiem, posteņu izmaiņu raksturu un šo izmaiņu ietekmi uz uzņēmuma ekonomiku.

Bilances lasīšanā ir jāizprot bilances savstarpējās sakarības, no kurām galvenās ir šādas.

1. Bilances aktīvu visu sadaļu summa ir vienāda ar pasīvu sadaļu summu:

$$A (1 + 2) = P (1 + 2 + 3) \text{ [11, 250]} \quad [3.1.]$$

$$2010. \text{ gads: } 22\,371 + 524\,211 = 107\,426 + 11\,297 + 427\,859$$

$$2010. \text{ gads: } 546\,582 = 546\,582$$

$$2011. \text{ gads: } 22\,516 + 549\,424 = 167\,900 + 13\,453 + 390\,587$$

$$2011. \text{ gads: } 571\,940 = 571\,940$$

$$2012. \text{ gads: } 19\,555 + 877\,831 = 354\,479 + 18\,000 + 524\,907$$

$$2012. \text{ gads: } 897\,386 = 897\,386$$

Šie vienādojumi atspoguļo galveno bilances ideju: uzņēmuma līdzekļiem (aktīvs) jābūt vienādiem ar uzņēmuma līdzekļu avotiem (pasīvs). Šīm uzņēmumam gālvēnā bilances prasība ir izpildīta.

2. Pašu kapitāla summa pārsniedz ilgtermiņa ieguldījumu summu:

$$A (1) < P (1 + 2) \text{ [11, 250]} \quad [3.2.]$$

$$2010. \text{ gads: } 22\,371 < 107\,426 + 11\,297$$

$$2010. \text{ gads: } 22\,371 < 118\,723$$

$$2011. \text{ gads: } 22\,516 < 167\,900 + 13\,453$$

$$2011. \text{ gads: } 22\,516 < 181\,353$$

$$2012. \text{ gads: } 19\,555 < 354\,479 + 18\,000$$

$$2012. \text{ gads: } 19\,555 < 372\,479$$

Šie nevienādojumi raksturo pašu kapitāla izmantošanu. Daļa pašu kapitāla tiek izmantota ilgtermiņa ieguldījumu veidošanai un daļa apgrozāmo līdzekļu finansēšanai.

3. Apgrozāmo līdzekļu summa ir lielāka par īstermiņa saistībām:

$$A (2) > P (3) \text{ [11, 250]} \quad [3.3.]$$

$$2010. \text{ gads: } 524\,211 > 427\,859$$

$$2011. \text{ gads: } 549\,424 > 390\,587$$

2012. gads: 877 831 > 524 907

Šie nevienādājumi rāda to, ka pie normālas darbības, uzņēmumam ievērojamu apgrozāmo līdzekļu daļu jāfinansē no pašu kapitāla.

3.2. SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu pārskatu horizontāla analīze

Horizontāla analīze ļauj noskaidrot dažādu, bilances un peļņas vai zaudējumu, posteņu relatīvas un absolūtās novirzes salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Dati ir apkopoti tabulā 3.1.

3.1. tabula

SIA „Monilaite-Thomeko” bilances posteņu horizontāla analīze, 2010.-2012. gads

Balances posteņi	Gadi			2011.gada salīdzinājums pret 2010 gadu un 2012.gada salīdzinājums pret 2011.gadu			
	2010.	2011.	2012.	Latos 2011/2010	Latos 2012/2011	% 2011/2010	% 2012/2011
AKTĪVS	Lati	Lati	Lati				
Nemateriālie ieguldījumi kopā	0	3 194	2 729	3 194	-465	100	-15
Pamatlīdzekļi kopā	22 371	19 322	16 826	-3 049	-2 496	-14	-13
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā	22 371	22 516	19 555	145	-2 961	1	-13
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	218 293	256 959	267 516	38 666	10 557	18	4
Avansa maksājumi par precēm	3 480	1 129	1 115	-2 351	-14	-68	-1
Krājumi kopā	221 773	258 088	268 631	36 315	10 543	16	4
Pircēju un pasūtītāju parādi	278 102	210 848	305 214	-67 254	94 366	-24	45
Citi debitori	355	730	675	375	-55	106	-8
Nākamo periodu izmaksas	1 603	2 121	1 179	518	-942	32	-44
Debitori kopā	280 060	213 699	307 068	-66 361	93 369	-24	44
Naudas līdzekļi kopā	22 378	77 637	302 132	55 259	224 495	247	289
Apgrozāmie līdzekļi kopā	524 211	549 424	877 831	25 213	328 407	5	60
Bilance	546 582	571 940	897 386	25 358	325 446	5	57
PASĪVS							
Pamatkapitāls	2 000	2 000	2 000	0	0	0	0
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	30 998	68 211	117 056	37 213	48 845	120	72
Pārskata gada nesadalītā peļņa	74 428	97 689	235 423	23 261	137 734	31	141
Pašu kapitāls kopā	107 426	167 900	354 479	60 474	186 579	56	111
Uzkrājumi kopā	11 297	13 453	18 000	2 156	4 547	19	34
Citi aizņēmumi	167 416	167 416	167 416	0	0	0	0
Atliktā nodokļa saistības	2 010	946	0	-1 064	-946	-53	-100
Ilgtermiņa kreditori kopā	169 426	168 362	167 416	-1 064	-946	-1	-1
Aizņēmumi no kredītiestādēm	1 975	958	421	-1 017	-537	-51	-56
No pircējiem saņemtie avansi	2 344	3 296	25 879	952	22 583	41	685
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	173 176	146 025	236 757	-27 151	90 732	-16	62
Nodokļi un sociālās apdrošināšanas iemaksas	57 490	45 186	69 903	-12 304	24 717	-21	55
Pārējie kreditori	16 202	11 271	12 874	-4 931	1 603	-30	14
Neizmaksātās dividendes	3 706	3 706	3 706	0	0	0	0
Uzkrātās saistības	3 540	11 783	7 951	8 243	-3 832	233	-33
Īstermiņa kreditori kopā	258 433	222 225	357 491	-36 208	135 266	-14	61
Kredītori kopā	427 859	390 587	524 907	-37 272	134 320	-9	34
Bilance	546 582	571 940	897 386	25 358	325 446	5	57

*Autora veidota tabula

No izrēķinājumiem un tabulā 3.1. atspoguļotajiem datiem ir redzams, ka:

Nemateriālie ieguldījumi kopā – salīdzinot 2011.gadu ar 2010.gadu uzņēmumam parādījās nemateriālie ieguldījumi 3 194 Ls vērtībā, salīdzinot 2012.gadu ar 2011.gadu nemateriālo ieguldījumu vērtība samazinājusies par 465 Ls, jeb 15%. Kas liecina par to, ka nemateriālie ieguldījumi zaudējuši savu vērtību, amortizācijas ceļā, bet jaunie netika iegadāti, vai bija iegadāti par nelielām summām.

Pamatlīdzekļi kopā – gan 2011.gada salīdzinājumā ar 2010.gadu, gan 2012.gada salīdzinājumā ar 2011.gadu vērtība arvien samazinās, 2011.gadā par 3 049 Ls, jeb 14%, 2012.gadā – 2 496 Ls, jeb 13%. Tas bija saistīts, ar to, ka 2011. un 2012.gados bija iegadāti mazvērtīgie pamatlīdzekļi, bet vecie pamatlīdzekļi ar katru gadu zaudējuši savu vērtību (amortizējas).

Ilgtermiņa ieguldījumi kopā – līdz ar nemateriālo ieguldījumu palielinājumu un pamatlīdzekļu samazinājumu, 2011.gadā salīdzinājumā ar 2010.gadu, ilgtermiņa ieguldījumi kopā palielinājas par 145 Ls, jeb 1%. Bet 2012.gadā salīdzinājumā ar 2011.gadu, gan nemateriālie ieguldījumi, gan pamatlīdzekļi samazinājas līdz ar ko samazinājas arī kopēja ilgtermiņa ieguldījumu vērtība – par 2 961 Ls, jeb 13%.

Gatavie ražojumi un preces pārdošanai, 2011.gadā, salīdzinājumā ar 2010.gadu palielinājušies par 38 666 Ls jeb 18%, 2012.gadā, salīdzinājumā ar 2011.gadu arī bija palielinājums par 10 557 Ls, jeb 4%. Šis palielinājums var liecināt par uzņēmuma izaugsmi, tagad uzņēmums sev var atļauties iepirkt precis uz priekšu, nevis pēc pasūtījuma saņemšanas. Galvenais paspēt laicīgi realizēt šo precis.

Avansa maksājumi par precēm – 2011.gadā pret 2010.gadu avansa maksājumi samazinājušies par 2 351 Ls, jeb 68%. Samazinājums var būt saistīts ar to, ka 2010.gadā uzņēmums bija jauns, bez pastāvīgiem piegādātājiem kuri, neuzticoties jaunam klientam, prasīja no uzņēmuma priekšapmaksu. 2012.gadā salīdzinājumā ar 2011.gadu šis postenis atkal samazinājas, bet tikai par 14 Ls, jeb 1%. Kas liecinā par to, ka pārsvarā uzņēmums ar piegādātājiem norēķinās ar pēcapmaksu un tikai jaunie piegādātāji prasa apmaksat priekšapmaksu.

Krājumi kopā – līdz ar krāšņu preču pieaugumu, pieauga arī krājumu kopsumma, gan 2011., gan 2012.gadā. Pirmajā gadījumā par 36 315 Ls, jeb 16%, otrajā – 10 543 Ls, jeb 4%.

Pircēju un pasūtītāju parādi – salīdzinot 2011.gadu pret 2010.gadu šis postenis ir samazinājies par 67 254 Ls jeb 24%. Bet salīdzinot 2012.gadu pret 2011.gadu parādi palielinājušies par 94 366 Ls, jeb 45%. Kas liecina vai par sliktu debitoru politiku, vai par pasūtījumu skaita palielinājumu.

Naudas līdzekļi – 2011.gadu salīdzinot pret 2010.gadu ir palielinājušies par 55 259 Ls, jeb 247%, 2012.gadu salīdzinot pret 2011.gadu atkal redzams pieaugums, tagad vēl lielāks, par 224 495 Ls, jeb 289 %. No šī palielinājuma var vērtēt, ka uzņēmumam ir daudz brīvo naudas līdzekļu, kurus var iegudīt vai uzņēmuma attīstībā, vai pamatlīdzekļu iegādei.

Apgrozāmie līdzekļi kopā palielinājušies gan 2011.gadu salīdzinot ar 2010.gadu, gan 2012. ar 2011.gadu, savukārt par 25 213 Ls, jeb 5% un 328 407 Ls, jeb 60%. Kopumā tas ir laba tendence.

Kopā pašu kapitāls 2011.gadā salīdzinājumā ar 2010.gadu ir palielinājies par 60 474 Ls jeb 56%. Palielinājums ir radies no tā, ka 2011.gads ir noslēgts ar lielāku peļņu nekā 2010.gads. Tada pati tendence redzama salīdzinot 2012.gadu pret 2011.gadu, 186 579 Ls, jeb 111%. Visas šīs palielināšanas rādās, ņemot vērā, ka gan 2011., gan 2012.gadā bija izmaksātas dividendes.

Uzkrājumi kopā – 2011.gadā pret 2010.gadu palielinājas par 2 156 Ls, jeb 19%, 2012.gadā pret 2011.gadu palielinājas par 4 547 Ls, jeb 34%. Šajā postenī pārsvarā ir iekļauti uzkrājumi atvaļinājumiem.

Atlikta nodokļa saistības – katru gadu samazinājas, 2012.gadā salīdzinājuma ar 2011.gadu samazinājas par 100%, kas rāda uz to, ka atlikta nodokļa saistības nebija uzskaitītas.

Aizņēmumi no kredītiestādēm – salīdzinot 2011.gadu pret 2010.gadu aizņēmumi samazinājas par 1 017 Ls, jeb 51%, 2012.gadu salīdzinot pret 2011.gadu samazinājums ir par 537 Ls, jeb 56%. Šie samazinājumi parāda to, ka jaunie aizņēmumi nebija ņemti divu gadu laikā.

No pircējiem saņemtie avansi – 2011.gadu salīdzinot ar 2010.gadu redzam, ka saņemto avansu summa palielinājas par 952 Ls, jeb 41%, salīdzinot 2012.gadu pret 2011.gadu palielinājas par 22 583 Ls, jeb 685%. Tas bija saistīts ar to, ka uzņēmumam paradījās daudz jauno klientu, kuriem uzņēmums nevarēja uzticēties, kā arī klientiem no „melnajā sarakstā” uzņēmums piegādā precī vai sniedz pakalpojumus tikai pēc priekšapmaksas saņemšanas.

Parādi piegādātājiem un darbuuzņēmējiem – salīdzinot 2011.gadu pret 2010.gadu parādi samazinājas par 27 151 Ls, jeb 16%, bet salīdzinot 2012.gadu pret 2011.gadu palielinājās par 90 732 Ls, jeb 62%. Šādas izmaiņas ir saistītas ar piegādātāju skaita palielināšanos, pastāvīgo piegādātāju uzticību un apmaksas termiņu pagarinājumiem.

Nodokļi un sociālās apdrošināšanas iemaksas – 2011.gadā šis parāds samazinājas par 12 304, jeb 21%, savukārt 2012.gadā salīdzinājumā ar 2011.gada parāds palielinājas par 24 717 Ls, jeb 55%. Šādas izmaiņas var būt saistītas, ar nodokļu sloga palielinājumiem, darbinieku skaita palielināšanos un algu palielināšanos.

Īstermiņa kreditori kopā – salīdzinot 2011.gadu pret 2010.gadu ir samazinājušies par 36 208 Ls jeb 14%, bet salīdzinot 2012.gadu pret 2011.gadu palielinājušies par 135 266 Ls, jeb 61%. 2011.gada īstermiņa kreditoru kopsummas samazinājums un 2012.gada palielinājums atkarīgs, galvenokārt, no parādu piegādātājiem un darbuņēmējiem un nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksas izmaiņām.

Bilances kopsomma salīdzinot 2011.gadu pret 2010.gadu ir palielinājušies par 25 358 Ls jeb 5%, bet salīdzinot 2012.gadu pret 2011.gadu jau par 325 446 Ls, jeb 57%. Kopumā tas ir ļoti laba pazīme.

3.2. tabula

SIA „Monilaite-Thomeko” peļņas vai zaudējumu posteņu horizontāla analīze, 2010.-2012. gads

	Gadi			2011.gada salīdzinājums pret 2010 gadu un 2012.gada salīdzinājums pret 2011.gadu			
	2010.	2011.	2012.	Latos 2011/2010	Latos 2012/2011	% 2011/2010	% 2012/2011
	Lati	Lati	Lati				
Neto apgrozījums	1 415 095	1 956 065	2 710 270	540 970	754 205	38	39
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	-1 244 745	-1 715 510	-2 293 565	470 765	578 055	38	34
Bruto peļņa vai zaudējumi	170 350	240 555	416 705	70 205	176 150	41	73
Pārdošanas izmaksas	0	0	-1 910	0	-1 910	0	100
Administrācijas izmaksas	-108 928	-151 285	-135 564	42 357	-15 721	39	-10
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	52 047	38 666	12 448	-13 381	-26 218	-26	-68
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	-20 390	-12 198	-14 609	-8 192	2 411	-40	20
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	18	6	0	-12	-6	-67	-100
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	-342	-321	-512	-21	191	-6	60
Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	92 755	115 423	276 558	22 668	161 135	24	140
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	92 755	115 423	276 558	22 668	161 135	24	140
Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata gadu	-16 317	-18 798	-42 081	2 481	23 283	15	124
Atliktais nodoklis	-2 010	1 064	946	3 074	-118	153	-11
Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	74 428	97 689	235 423	23 261	137 734	31	141

*Autora veidota tabula

Dati ir apkopoti autores veidotā tabulā 3.2. un no tās var redzēt:

Neto apgrozījums – salīdzinot 2011.gadu ar 2010.gadu redzams, ka uzņēmuma neto apgrozījums palielinājas par 540 970 Ls, jeb 38%, salīdzinot 2012.gadu ar 2011.gadu arī palielinājas neto apgrozījums par 754 205 Ls, jeb 39%. Tas ir ļoti laba pazīme, kas liecina par uzņēmuma attīstību.

Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas – līdz ar neto apgrozījuma palielinājumu, ievērojams arī pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas pieaugums, gan 2011.gadā, gan

2012.gadā. 2011.gadā, salīdzinājumā ar 2010.gadu, pieaugums bija 470 765 Ls, jeb 38% liels un 2012.gadā, salīdzinājumā ar 2011.gadu, par 578 055Ls, jeb 34%. Šie pieaugumi ir loģiski, jo pieaugot neto apgrozījumam, izmaksas arī pieaug, jo lai pārdot kaut kādu preci, šo preci no sākuma jāieperk no kāda cita uzņēmēja vai jāizveido no materiāliem vai izejvielām.

Bruto peļņa vai zaudējumi – neskatoties uz to, ka pieaugums skar, gan neto apgrozījumu, gan pārdotās produkcijas ražošanas izmaksās, bruto peļņa, tomēr, arī pieaug. Salīdzinot 2011.gadu ar 2010.gadu par 70 205 Ls, jeb 41% un salīdzinot 2012.gadu ar 2011.gadu – par 176 150 Ls, jeb 73%.

Pārdošanas izmaksas – izveidojās tikai 2012.gadā par 1 910 Ls. 2012.gadā uzņēmuma mērķis bija palielināt klientu loku un neto apgrozījumu, līdz ar ko, sāka izmantot uzņēmuma pakalpojumus, kurš SIA „Monilaite-Thomeko” vardā izplāta šo produktu.

Administrācijas izmaksas – 2011.gadā, salīdzinājumā ar 2010.gadu, administrācijas izmaksu kopsumma palielinājas par 42 357 Ls, jeb 39%, bet 2012.gadā, salīdzinājumā ar 2011.gadu, - samazinājas par 15 721 Ls, jeb 10%. Galvenokārt 2011.gada pieaugums saistīts ar administrācijas algām, reprezentācijas izmaksām pieaugumu. Uzņēmumam bija nepieciešams nostiprināt attiecības ar partneriem un klientiem, līdz ar ko bija pieņemts jauns darbinieks un tika organizēti pasākumi, kopīgas pusdienas u t.t., kā arī bija ļoti daudz komandējumu 2011.gadā. Bet 2012.gadā budžetu, uz šāda veida izmaksām, bija nolemts samazināt.

Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi – pedējo divu gadu laikā ir ievērojams šī posteņa vērtības samazinājums, 2011.gadu salīdzinot ar 2010.gadu par 13 381 Ls, jeb 26% un 2012.gadu salīdzinot ar 2011.gadu vēl par 26 218 Ls, jeb 68%. Šīs izmaiņas saistītas ar pirktu materiālu un preču krājumu izmaiņām.

Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas – salīdzinot 2011.gadu pret 2010.gadu var redzēt, ka šis postenis ir samazinājies par 8 192 Ls jeb 40%. Bet salīdzinot 2012.gadu pret 2011.gadu, redzam palielinājumu par 2 411 Ls, jeb 20%. 2011.gada palielinājums saistīts ar uzkrājumu šaubīgiem debitoriem samazinājumu, bet 2012.gada palielinājums saistīts ar ziedojuma veikšanu un ar saimniecisko darbību nesaistīto izdevumu palielinājumu.

Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi – salīdzinot 2011.gadu pret 2010.gadu samazinājušies par 12 Ls jeb 67% un 2012.gadu pret 2011.gadu par 6 Ls, jeb 100%.

Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas – salīdzinot 2011.gadu pret 2010.gadu samazinājušies par 21 Ls jeb 6% un 2012.gadu pret 2011.gadu palielinājušies par 191 Ls, jeb 60%. Šīs izmaiņas saistītas ar soda naudas summām.

Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem – ņemot vērā, ka gandrīz visās lielākās izdevumu pozīcijās ir ievērojams samazinājums, peļņa vai zaudējumi pirms

ārkārtas posteņiem un nodokļiem palielinājusies gan 2011.gadā, salīdzinājumā ar 2010.gadu, gan 2012.gadā, salīdzinājumā ar 2011.gadu. 2011.gadā par 22 668 Ls, jeb 24% un 2012.gadā par 161 135 Ls, jeb 140%.

Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem – izmaiņas ir identiskās postenim „Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem”, jo ārkārtas ieņēmumi un ārkārtas izdevumi nav bijuši.

Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata gadu – salīdzinot 2011.gadu pret 2010.gadu palielinājusies par 2 481 Ls, jeb 15%, salīdzinot 2012.gadu pret 2011.gadu par 23 283 Ls, jeb 124%. Palielinājums ir loģisks, jo neto apgrozījumā un peļņā pirms nodokļiem, divu gadu laikā, arī bija ieverojams palielinājums.

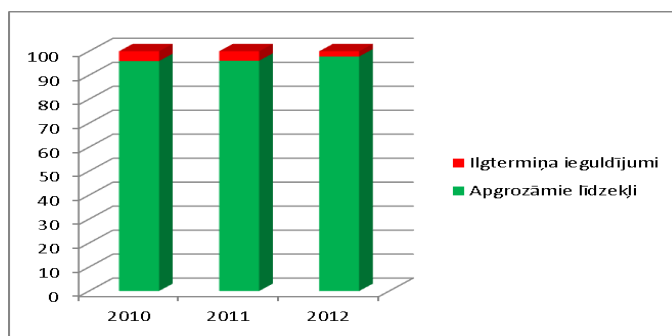
Atliktais nodoklis – 2010.gada bija izveidotas atlikta nodokļa saistības, bet 2011.un 2012.gados atlikta nodokļa aktīvi.

Pārskata gada peļņa vai zaudējumi - palielinājusies 2011.gadā, salīdzinājumā ar 2010.gadu, par 23 261 Ls, jeb 31% un 2012.gadā, salīdzinājumā ar 2011.gadu, par 137 734 Ls, jeb 141%.

3.3. SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu pārskatu vertikāla analīze

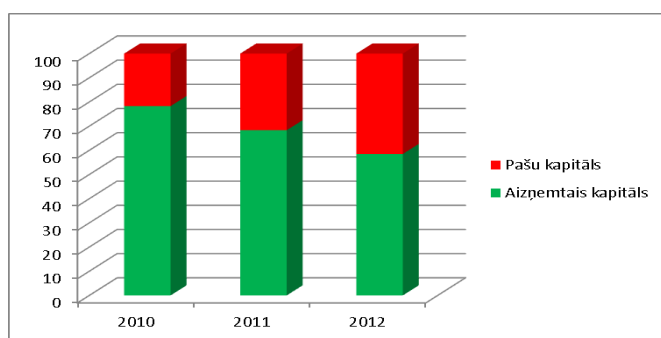
Vertikālā analīze tiek veikta ar mērķi noskaidrot atsevišķu, bilances un peļņas vai zaudējumu, posteņu īpatsvaru kopējā rādītājā, kas ir pieņemts par 100 procentiem. Bilances posteņu īpatsvara noteikšanā par 100 procentiem tiek pieņemta bilances kopsumma, peļņas vai zaudējumu posteņu īpatsvara noteikšanā – neto apgrozījums.

Uzņēmuma līdzekļu īpatsvars bilances aktīvā ir uzskatāmi atspoguļots attelā 3.1., bet uzņēmuma līdzekļu avotu īpatsvars bilances pasīvā ir uzskatāmi atspoguļots attelā 3.2.

3.1. att. SIA „Monilaite-Thomeko” līdzekļu īpatsvars bilances aktīvā no 2010.gada līdz 2012.gadam (%)

*Autora veidots attēls

3.2. att. SIA „Monilaite-Thomeko” līdzekļu avotu īpatsvars bilances pasīvā no 2010.gada līdz 2012.gadam (%)

*Autora veidots attēls

3.3. tabula

SIA „Monilaite-Thomeko” bilances posteņu vertikāla analīze, 2010.-2012. gads

Balances posteņi	2010.	2011.	2012.	2011.gada salīdzinājums pret 2010 gadu un 2012.gada salīdzinājums pret 2011.gadu	
				% 2011/2010	% 2012/2011
AKTĪVS	%	%	%		
Nemateriālie ieguldījumi kopā	0.00	0.56	0.30	0.56	-0.26
Pamatlīdzekļi kopā	4.09	3.38	1.88	-0.71	-1.50
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā	4.09	3.94	2.18	-0.15	-1.76
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	39.94	44.93	29.81	4.99	-15.12
Avansa maksājumi par precēm	0.64	0.20	0.12	-0.44	-0.08
Krājumi kopā	40.58	45.13	29.93	4.55	-15.20
Pircēju un pasūtītāju parādi	50.88	36.87	34.01	-14.01	-2.86
Citi debitori	0.06	0.13	0.08	0.07	-0.05
Nākamo periodu izmaksas	0.29	0.37	0.13	0.08	-0.24
Debitori kopā	51.23	37.37	34.22	-13.86	-3.15
Naudas līdzekļi kopā	4.10	13.56	33.67	9.46	20.11
Apgrūzāmie līdzekļi kopā	95.91	96.06	97.82	0.15	1.76
Bilance	100.00	100.00	100.00	0.00	0.00
PASĪVS					
Pamatkapitāls	0.37	0.35	0.22	-0.02	-0.13
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	5.67	11.93	13.04	6.26	1.11
Pārskata gada nesadalītā peļņa	13.62	17.08	26.23	3.46	9.15
Pašu kapitāls kopā	19.66	29.36	39.49	9.70	10.13
Uzkrājumi kopā	2.06	2.34	2.02	0.28	-0.32
Citi aizņēmumi	30.63	29.27	18.66	-1.36	-10.61
Atliktā nodokļa saistības	0.37	0.17	0.00	-0.20	-0.17
Ilgtermiņa kreditori kopā	31.00	29.44	18.66	-1.56	-10.78
Aizņēmumi no kredītiestādēm	0.36	0.17	0.05	-0.19	-0.12
No pircējiem saņemtie avansi	0.43	0.58	2.88	0.15	2.30
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	31.68	25.53	26.38	-6.15	0.85
Nodokļi un sociālās apdrošināšanas iemaksas	10.52	7.90	7.79	-2.62	-0.11
Pārējie kreditori	2.96	1.97	1.43	-0.99	-0.54
Neizmaksātās dividendes	0.68	0.65	0.41	-0.03	-0.24
Uzkrātās saistības	0.65	2.06	0.89	1.41	-1.17
Īstermiņa kreditori kopā	47.28	38.86	39.83	-8.42	0.97
Kreditori kopā	78.28	68.30	58.49	-9.98	-9.81
Bilance	100.00	100.00	100.00	0	0

*Autora veidota tabula

Pēc datiem, kas parādīti tabulā 3.3. ir redzams, ka:

Aktīvos lielāko īpatsvaru veido apgrozāmie līdzekļi – 2010.gadā 95.91%, 2011.gadā 96.06% un 2012.gadā 97.82%. Ilgtermiņa ieguldījumi 2010.gadā veido 4.09%, 2011.gadā 3.94% un 2012.gadā tikai 2.18%.

Apgrozāmo līdzekļu lielāko daļu 2010.gadā veido debitori 51.23% un krājumi 40.58%, bet naudas līdzekļi tikai 4.10%. 2011.gadā lielāku daļu veido krājumi 45.13% un debitori 37.37%, naudas līdzekļi jau 13.56%. Bet 2012.gadā lielāku daļu atkal viedoja debitori 34.22% un pieauga naudas līdzekļu īpatsvārs – 33.67%, krājumi veidoja 29.93%

Ilgtermiņa ieguldījumu īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 0.15 procentpunktiem, 2012.gadā jau par 1.76 procentpunktiem. No tiem nemateriālo ieguldījumu īpatsvars 2011.gadā palielinājās par 0.56 procentpunktiem, 2012.gadā samazinājās par 0.26 procentpunktiem un pamatlīdzekļu īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 0.71 procentpunktu, 2012.gadā par 1.50 procentpunktiem.

Krājumu īpatsvars 2011.gadā palielinājās par 4.55 procentpunktiem, bet 2012.gadā samazinājās par 15.20 procentpunktiem. No tiem gatavo ražojumu un preču pārdošanai īpatsvars 2011.gadā palielinājās par 4.99 procentpunktiem, 2012.gadā samazinājās par 15.12 procentpunktiem un avansu maksājumu par precēm īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 0.44 procentpunktiem un 2012.gadā par 0.08 procentpunktiem.

Debitoru īpatsvars divu gadu laikā arvien samazinās, 2011.gadā par 13.86 procentpunktiem, 2012.gadā vēl par 3.15 procentpunktiem. Lielāku daļu veido pircēju un pasūtītāju parādi, kuru īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 14.01 procentpunktu un 2012.gadā par 2.86 procentpunktiem. Citu debitoru īpatsvārs 2011.gadā palielinājās par 0.07 procentpunktiem, 2012.gadā samazinājās par 0.05 un nākamo periodu izmaksas īpatsvars 2011.gadā palielinājās par 0.08 procentpunktiem, bet 2012.gadā samazinājās par 0.24 procentpunktiem.

Pasīvā lielāko īpatsvaru veido īstermiņa kreditori – 2010.gadā 47.28%, 2011.gadā 38.86% un 2012.gadā 39.83%. Ilgtermiņa kreditoru īpatsvars arī ir liels visos trījos gados, 2010.gadā 31%, 2011.gadā 29.44% un 2012.gadā 18.66%. Pašu kapitāla īpatsvars 2010.gadā 19.66%, 2011.gadā 29.36% un 2012.gadā 39.49%. Vismazākais īpatsvars ir uzkrājumiem – 2010.gadā 2.06%, 2011.gadā 2.34% un 2012.gadā 2.02%

Pašu kapitāla lielāko daļu veido pārskata gada nesadalīta peļņa, 2010.gadā 13.62%, 2011.gadā 17.08% un 2012.gadā 26.23%.

Ilgtermiņa kreditoru lielāko daļu veido citi aizņēmumi, 2010.gadā 30.63%, 2011.gadā 29.27% un 2012.gadā 18.66%.

Īstermiņa kreditoru lielāko daļu veido parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem, 2010.gadā 31.68%, 2011.gadā 25.53% un 2012.gadā 26.38% un nodokļi un sociālas apdrošināšanas iemaksas – 2010.gadā 10.52%, 2011.gadā 7.90% un 2012.gadā 7.79%

Pašu kapitāla īpatsvars 2011.gadā palielinājās par 9.70 procentpunktiem, 2012.gadā par 10.13 procentpunktiem. Pamatapitāla īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 0.02 procentpunktiem, 2012.gadā par 0.13 procentpunktiem. Iepriekšēja gada nesadalītas peļņas īpatsvars 2011.gadā palielinājās par 6.26 procentpunktiem, 2012.gadā par 1.11 procentpunktiem. Pārskata gada nesadalītas peļņas īpatsvars 2011.gadā palielinājās par 3.46 procentpunktiem, 2012.gadā par 9.15 procentpunktiem.

Uzkrājumu īpatsvars 2011.gadā palielinājās par 0.28 procentpunktiem, bet 2012.gadā samazinājās par 0.32 procentpunktiem.

Ilgtermiņa kreditoru īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 1.56 procentpunktiem, 2012.gadā par 10.78 procentpunktiem. Citu aizņēmumu īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 1.36 procentpunktiem, bet 2012.gadā par 10.61 procentpunktiem.

Īstermiņa kreditoru īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 8.42 procentpunktiem, 2012.gadā palielinājās par 0.97 procentpunktiem. Aizņēmumu no kredītiestādēm īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 0.19 procentpunktiem, bet 2012.gadā par 0.12 procentpunktiem. Parādu piegādātājiem un darbuzņēmējiem īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 6.15 procentpunktiem, bet 2012.gadā palielinājās par 0.85 procentpunktiem. Nodokļu un sociālo apdrošināšanas iemaksu īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 2.62 procentpunktiem, bet 2012.gadā par 0.11 procentpunktiem. Pārējo kreditoru īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 0.99 procentpunktiem, bet 2012.gadā par 0.54 procentpunktiem. Neizmaksātu dividendžu īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 0.03 procentpunktiem, bet 2012.gadā par 0.24 procentpunktiem. Uzkrāto saistību īpatsvars 2011.gadā palielinājās par 1.41 procentpunktiem, bet 2012.gadā samazinājās par 1.17 procentpunktiem.

SIA „Monilaite-Thomeko” peļņas vai zaudējumu posteņu vertikāla analīze, 2010.-2012. gads

	2010.	2011.	2012.	2011.gada salīdzinājums pret 2010 gadu un 2012.gada salīdzinājums pret 2011.gadu	
				% 2011/2010	% 2012/2011
Neto apgrozījums	100	100	100	0.00	0.00
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	87.96	87.70	84.62	-0.26	-3.08
Bruto peļņa vai zaudējumi	12.04	12.30	15.38	0.26	3.08
Pārdošanas izmaksas	0.00	0.00	0.07	0.00	0.07
Administrācijas izmaksas	7.70	7.73	5.00	0.03	-2.73
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	3.67	1.98	0.46	-1.69	-1.52
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	1.44	0.62	0.54	-0.82	-0.08
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	0.02	0.02	0.02	0.00	0.00
Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	6.55	5.91	10.20	-0.64	4.29
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	6.55	5.91	10.20	-0.64	4.29
Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata gadu	1.15	0.96	1.55	-0.19	0.59
Atliktais nodoklis	-0.14	0.05	0.03	-0.19	0.02
Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	5.26	5.00	8.68	-0.26	3.68

*Autora veidota tabula

Pamatojoties uz tabulas 3.4. parašiem rezultātiem var secināt, ka:

Lielāko īpatsvaru veido pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas – 2010.gadā 87.96%, 2011.gadā 87.70% un 2012.gadā 84.62%. Administrācijas izmaksu īpatsvars 2010.gadā 7.70%, 2011.gadā 7.73% un 2012.gadā 5%. Pārējo saimnieciskās darbības izmaksu īpatsvars 2010.gadā 1.44%, 2011.gadā 0.62% un 2012.gadā 0.54%

Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksu īpatsvars 2011.gadā samazinājās par 0.26 procentpunktiem, 2012.gadā jau par 3.08 procentpunktiem. Administrācijas izmaksu īpatsvars 2011.gadā palielinājās par 0.03 procentpunktiem, 2012.gadā samazinājās par 2.73 procentpunktiem. Pārējo saimnieciskās darbības izmaksu īpatsvars 2011. gadā samazinājās par 0.82 procentpunktiem, bet 2012. gadā tikai par 0.08 procentpunktiem.

3.3.1. Bilances „Zelta likumi”

Pirmais bilances „zelta likums”

2010.gads: $107\,426 - 22\,371 = 85\,055$;

2011.gads: $167\,900 - 22\,516 = 145\,384$;

2012.gads: $354\,479 - 19\,555 = 334\,924$.

Pašu kapitāls ir daudz lielāks par ilgtermiņa ieguldījumiem. Tas nozīmē, ka uzņēmums neracionāli izmanto savu pašu kapitālu un novirza to apgrozāmo līdzekļu finansēšanai.

Otrais bilances „zelta likums”

2010.gads: $(107\,426 + 169\,426) - 22\,371 = 254\,481$;

2011.gads: $(167\,900 + 168\,362) - 22\,516 = 313\,746$;

2012.gads: $(354\,479 + 167\,416) - 19\,555 = 502\,340$.

Uzņēmumam būtu lietderīgi palielināt ilgtermiņa ieguldījumus.

Trešais bilances „zelta likums”

2010.gads: $258\,433 - 524\,211 = -265\,778$;

2011.gads: $222\,225 - 549\,424 = -327\,199$;

2012.gads: $357\,491 - 877\,831 = -520\,340$.

Īstermiņa saistību summa ir daudz mazāka par apgrozāmo līdzekļu summu. Kas nozīmē, ka uzņēmumam vai jāsamazina apgrozāmos līdzekļus vai jāpiesaista vēl saistības.

3.4.SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu koeficientu analīze

3.4.1. SIA „Monilaite-Thomeko” finansēšanas avotu struktūras analīze.

3.5. tabula

SIA „Monilaite-Thomeko” finansiālās autonomijas koeficients, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Pašu kapitāla vērtība + Uzkrājumu vērtība, latos	118 723	181 353	372 479
Bilances kopsumma, latos	546 582	571 940	897 386
Finansiālās autonomijas koeficients	0.22	0.32	0.42

*Autora veidota tabula

Finansiālās autonomijas koeficients parāda pašu kapitāla attiecību pret bilances kopsummu. Ieteicamās vērtības no 0,5 līdz 0,8. SIA „Monilaite-Thomeko” šis koeficients ir zem ieteicamās vērtības, bet tomēr ir tendence uz palielināšanos. 2011.gadā koeficients palielinājās par 0.10 un 2012.gadā arī par 0.10. Šīs izmaiņas saistītas ar to, ka pirmajos darbības gados uzņēmums saņēma kredītus un tagad tos atmaksā.

SIA „Monilaite-Thomeko” finansiālās atkarības koeficients, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Saistību kopsumma, latos	427 859	390 587	524 907
Bilances kopsumma, latos	546 582	571 940	897 386
Finansiālās atkarības koeficients	0.78	0.68	0.58

*Autora veidota tabula

Finansiālās atkarības koeficients – šim koeficientam ir pretēja tendence nekā finansiālās autonomijas koeficientam, salīdzinot 2011.gadu pret 2010.gadu šis rādītājs samazinājas par 0.10 un salīdzinot 2012.gadu pret 2011.gadu atkal samazinājums par 0.10. Šīm rādītājiem ir ļoti laba samazināšanas tendence.

SIA „Monilaite-Thomeko” finansiālā riska koeficients, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Saistību kopsumma, latos	427 859	390 587	524 907
Pašu kapitāla vērtība + Uzkrājumu vērtība, latos	118 723	181 353	372 479
Finansiālā riska koeficients	3.60	2.15	1.41

*Autora veidota tabula

Finansiālās riska koeficients – šis koeficients ar katru gadu ārvien samazinās, kas noteikti ir laba pazīme, tas nozīme, ka saistības samazinās, bet pašu kapitāls palielinās. Daži specialisti uzskata, ka šim rādītājam kritiska robeža ir – 1, bet šim uzņēmumam apgrozāmie līdzekļi aprit diezgan ātri, kas nozīme, ka šim uzņēmumam tas nav kritiska robeža.

3.4.2. SIA „Monilaite Thomeko” likviditātes koeficienti**SIA „Monilaite-Thomeko” kopējās likviditātes koeficients, 2010.-2012.gads**

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Apgrozāmie līdzekļi, latos	524 211	549 424	877 831
Īstermiņa saistības, latos	258 433	222 225	357 491
Kopējās likviditātes koeficients	2.03	2.47	2.46

*Autora veidota tabula

Trīju gadu garumā kopējās likviditātes koeficienta lielums ir pietiekami liels, bet 2011. un 2012.gadā palielinājās līdz 2.47, tas var būt saistīts ar lieliem krājumu apjomiem un

bezcerīgiem parādiem, kuri grāmatvedība vēl nav norakstīti, jo šāda veida apgrozāmie līdzekļi var nepārvērsties naudas līdzekļos.

3.9. tabula

SIA „Monilaite-Thomeko” ātrās likviditātes vai starpseguma koeficients, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Naudas līdzekļi, latos	22 378	77 637	302 132
Īstermiņa vērtspapīri, latos	0	0	0
Debitori, latos	280 060	213 699	307 068
Īstermiņa saistības, latos	258 433	222 225	357 491
Ātrās likviditātes vai starpseguma koeficients	1.17	1.31	1.70

*Autora veidota tabula

Ātrās likviditātes koeficients trīju gadu garumā sasniedz vēlamās robežas.

3.10. tabula

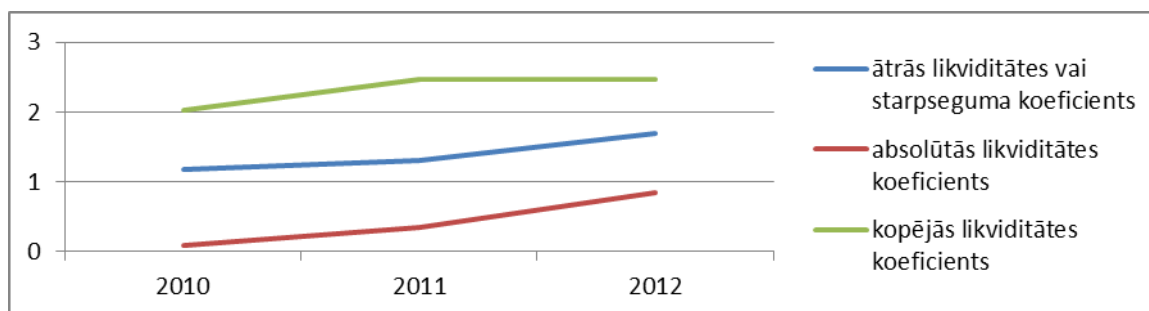
SIA „Monilaite-Thomeko” absolūtās likviditātes koeficients, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Naudas līdzekļi, latos	22 378	77 637	302 132
Īstermiņa vērtspapīri, latos	0	0	0
Īstermiņa saistības, latos	258 433	222 225	357 491
Absolūtās likviditātes koeficients	0.09	0.35	0.85

*Autora veidota tabula

Pēc tabulas 3.10. rezultātiem redzams, ka uzņēmumam naudas līdzekļi ir pietiekamā daudzumā, gan 2010.gadā, gan 2011.gadā. Bet 2012.gadā, sakarā ar naudas līdzekļu atlikuma palielināšanos šis koeficients ir pārāk liels – 0.85, no kā izriet, ka uzņēmumam ir daudz naudas līdzekļus, kurus būtu lietderīgāk ieguldīt bankā vai vērtspapīros, lai nauda pelna naudu.

Kopsavilkums par SIA „Monilaite-Thomeko” likviditātes koeficientiem grafiski atspoguļoti attēlā 3.3.

3.3. att. SIA „Monilaite-Thomeko” likviditātes koeficienti no 2010. gada līdz 2012. gadam.

*Autora veidots attēls

SIA „Monilaite-Thomeko” tīrais apgrozāmais kapitāls, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Apgrozāmie līdzekļi, latos	524 211	549 424	877 831
Īstermiņa saistības, latos	258 433	222 225	357 491
Tīrais apgrozāmais kapitāls, latos	265 778	327 199	520 340

*Autora veidota tabula

Gan 2011.gadā, gan 2012.gadā redzams pieaugums, kas liecina par uzņēmuma likviditātes līmeņa pieaugumu. Uzņēmumam ir pietiekama apgrozāmo līdzekļu vērtība, gan īstermiņa saistību segšanai, gan sava uzņēmuma darbības nodrošināšanai nākotnē.

3.4.3. SIA „Monilaite Thomeko” efektivitātes koeficienti**SIA „Monilaite-Thomeko” kopējais uzņēmuma līdzekļu aprites koeficienti, 2010.-2012.gads**

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Neto apgrozījums, latos	1 415 095	1 956 065	2 710 270
Visi aktīvi, latos	546 582	571 940	897 386
Kopējais uzņēmuma līdzekļu aprites koeficients	2.59	3.42	3.02

*Autora veidota tabula

Pēc tabulas 3.12. datiem redzams, ka kopējais uzņēmuma līdzekļu aprites koeficients 2011. gadā palielinājas, bet 2012. gadā samazinājas, bet tomēr bija lielāks par 2010. gada koeficientu. Neskatoties uz šo samazinājumu, koeficientam ir laba vērtība, virs 3.

SIA „Monilaite-Thomeko” krājumu aprites koeficienti, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Pārdotās produkcijas materiālu izmaksas, latos	1 244 745	1 715 510	2 293 565
Krājumu vērtība, latos	221 773	258 088	268 631
Krājumu aprites koeficients	5.61	6.65	8.54
Krājumu aprites dienu skaits	65.06	54.89	42.74

*Autora veidota tabula

Pēc tabulas 3.13. datiem redzams, ka krājumu aprites koeficients ar katru kadu ārvien palielinās, tas ir laba pazīme. 2010.gadā krājumu aprites ātrums bija 65.06 dienas, 2011.gadā – 54.89 dienas un 2012.dienas jau 42.74 dienas. Šie dati liecina par to, ka uzņēmums efektīvi realizē savus krājumus un tie pārveršās naudā.

SIA „Monilaite-Thomeko” apgrozāmo līdzekļu aprites koeficienti, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Neto apgrozījums, latos	1 415 095	1 956 065	2 710 270
Apgrozāmo līdzekļu vērtība gadā, latos	524 211	549 424	877 831
Apgrozāmo līdzekļu aprites koeficients	2.70	3.56	3.09
Apgrozāmo līdzekļu aprites dienu skaits	135.19	102.53	118.12

*Autora veidota tabula

Pēc tabulas 3.14. rezultātiem redams, ka apgrozāmo līdzekļu aprites koeficients 2011.gadā palielinājās, bet 2012.gadā samazinājās, bet tomēr 2012.gadā koeficients ir lielāks nekā 2010.gadā. Līdz ar to apgrozāmo līdzekļu aprīte 2011.gadā pātrinājās no 135.19 dienām līdz 102.53 dienām, bet 2012.gadā aprīte kļuvusi lēnāka – 118.12 dienas. Trīs gadu garumā visefektīvāka apgrozāmo līdzekļu izmantošana bija 2011.gadā.

SIA „Monilaite-Thomeko” pašu līdzekļu aprites koeficienti, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Neto apgrozījums, latos	1 415 095	1 956 065	2 710 270
Pašu kapitāls, latos	107 426	167 900	354 479
Pašu līdzekļu aprites koeficients	13.17	11.65	7.65

*Autora veidota tabula

Pēc tabulas 3.15. rezultātiem redams, ka pašu līdzekļu aprites koeficients katru gadu samazinās. Tas ir saistīts ar to, ka 2012.gadā pārskata gada peļņa un iepriekšēja gada peļņa tikai daļēji bija sadalīta dividendēs.

SIA „Monilaite-Thomeko” ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficienti, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Neto apgrozījums, latos	1 415 095	1 956 065	2 710 270
Ilgtermiņa ieguldījumi, latos	22 371	22 516	19 555
Ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients	63.26	86.87	138.60

*Autora veidota tabula

Pēc tabulas 3.16. rezultātiem redams, ka ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients katru gadu palielinās. Tas ir saistīts ar to, ka jaunie ilgtermiņa ieguldījumi netiek iegādāti, bet neto apgrozījums palielinājās.

SIA „Monilaite-Thomeko” pircēju un pasūtītāju parādu aprites koeficienti, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Neto apgrozījums, latos	1 415 095	1 956 065	2 710 270
Pircēju un pasūtītāju parādu summa, latos	278 102	210 848	305 214
Pircēju un pasūtītāju parādu aprites koeficients	5.09	9.28	8.88
Pircēju un pasūtītāju parādu aprites dienu skaits	71.71	39.33	41.10

*Autora veidota tabula

Pēc tabulas 3.17. datiem redzams, ka pircēju un pasūtītāju parādu aprites ātrums 2011.gadā palielinājās gandrīz divās reizēs. Bet 2012.gadā nedaudz samazinājās, iespējams, ka šis izmaiņas saistītas ar to, ka 2011.gadā uzņēmums meklēja jaunus klientus un sadarbības partnerus tā kā šiem klientiem uzņēmums nevar uzticēties, pirmajā gadā, apmaksas termiņi bija īsaki, bet pēc parrunām, dažiem klientiem, apmaksas termiņi bija palielināti.

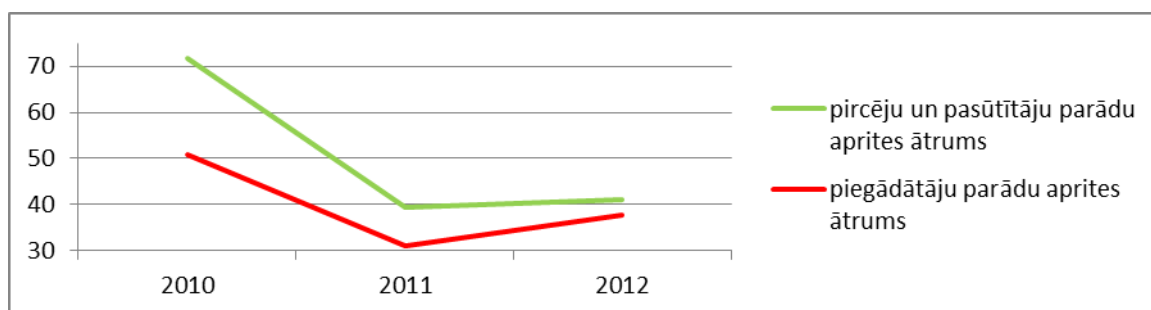
SIA „Monilaite-Thomeko” piegādātāju parādu aprites koeficienti, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas, latos	1 244 745	1 715 510	2 293 565
Piegādātāju parādu summa, latos	173 176	146 025	236 757
Piegādātāju parādu aprites koeficients	7.19	11.75	9.69
Piegādātāju parādu aprites dienu skaits	50.76	31.06	37.67

*Autora veidota tabula

Pēc tabulas 3.18. datiem redzams, ka piegādātāju parādu aprites ātrums 2011.gadā palielinājās, bet 2012.gadā samazinājās. Šis izmaiņas tieši saistītas ar pircēju un pasūtītāju parādu aprites ātruma izmaiņām.

Pircēju un pasūtītāju parādu aprites cikla ātruma salīdzinājums ar piegādātāju parādu aprites cikla ātrumu grafiski apskatāms attēlā 3.4.

3.4. att. SIA „Monilaite-Thomeko” pircēju un pasūtītāju parādu aprites cikla ātruma salīdzinājums ar piegādātāju parādu aprites cikla ātrumu no 2010. gada līdz 2012. gadam.

*Autora veidots attēls

2010., 2011. un 2012. gados piegādātāju parādu aprites cikla ātrums bija lielāks par pircēju un pasūtītāju parādu aprites cikla ātrumu, šajā situācija var radīt naudas līdzekļu trūkumu.

3.19. tabula

SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu cikls, 2010.-2012.gads

Rādītāji (dienas)	2010.	2011.	2012.
Krājumu aprites cikls, dienas	65.06	54.89	42.74
Pircēju un pasūtītāju parādu aprites cikls, dienas	71.71	39.33	41.10
Piegādātāju parādu aprites cikls, dienas	50.76	31.06	37.67
Finanšu cikls, dienas	86.01	63.16	46.17

*Autora veidota tabula

Finanšu cikls ar katru gadu paliek īsāks, tas ir labs apgrozāmo līdzekļu izmantošanas rādītājs. Šāda tendence parāda efektīvu apgrozāmo līdzekļu izmantošanu.

3.4.4. SIA „Monilaite Thomeko” rentabilitātes koeficienti

3.20. tabula

SIA „Monilaite-Thomeko” komerciālā rentabilitāte, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Pārskata perioda peļņa, latos	74 428	97 689	235 423
Neto apgrozījums, latos	1 415 095	1 956 065	2 710 270
Realizācijas rentabilitāte, %	5.26	4.99	8.69
Peļņa pirms nodokļu un procentu samaksas, latos	93 079	115 738	277 070
Neto apgrozījums, latos	1 415 095	1 956 065	2 710 270
Operatīvās darbības rentabilitāte, %	6.58	5.92	10.22
Bruto peļņa, latos	170 350	240 555	416 705
Neto apgrozījums, latos	1 415 095	1 956 065	2 710 270
Bruto peļņas rentabilitāte, %	12.04	12.30	15.38

*Autora veidota tabula

Realizācijas rentabilitātes līmenis 2011.gadā samazinājās līdz 4.99%, bet 2012. gadā palielinājās līdz 8.69, kas liecina, ka uzņēmums pārskata cenas politiku un analīze izmaksas, lai palielināt realizācijas rentabilitāti. Kā arī 2010. gadā bija izveidoti atlikta nodokļa aktīvi, bet 2011. gadā izveidotas lielas atlikta nodokļa saistības.

Operatīvās darbības rentabilitātes tendencija, tāda paša, ka realizācijas rentabilitātei, kas atkārtoti liecina par to, ka uzņēmums analīze un cenšās samazināt savas izmaksas un pārskatīt cenas politiku.

Bruto peļņas rentabilitātes līmenis 2011.gadā palielinājās līdz 12.30%, un 2012. gadā palielinājās līdz 15.38%, kas liecina, ka uzņēmums pārskata cenas politiku un analīze izmaksas, lai palielināt realizācijas rentabilitāti.

3.21. tabula

SIA „Monilaite-Thomeko” ekonomiskā rentabilitāte, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Peļņa pirms nodokļu un procentu samaksas, latos	93 079	115 738	277 070
Aktīvu vērtība, latos	546 582	571 940	897 386
Ekonomiskā rentabilitāte, %	17.03	20.24	30.88

*Autora veidota tabula

Lai precīzi novērtētu kādai jābūt ekonomiskajai rentabilitātei, to jāsalīdzina ar nozari, kurā darbojās uzņēmums. Bet tendence uz palielināšanos jau ir laba pazīme.

3.22. tabula

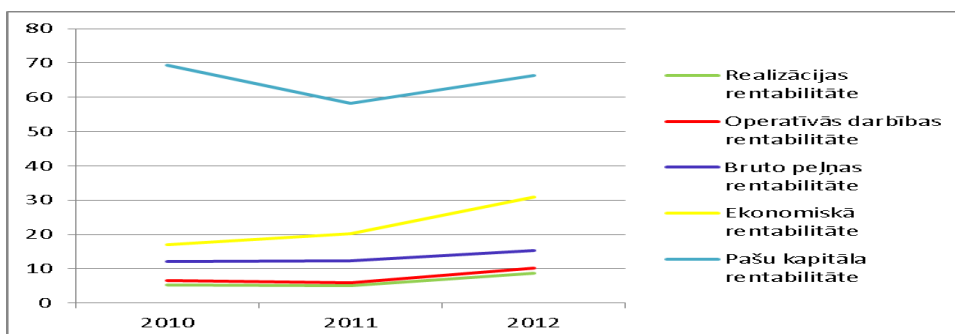
SIA „Monilaite-Thomeko” pašu kapitāla rentabilitāte, 2010.-2012.gads

Rādītāji	2010.	2011.	2012.
Pārskata perioda peļņa, latos	74 428	97 689	235 423
Pašu kapitāla summa, latos	107 426	167 900	354 479
Pašu kapitāla rentabilitāte, %	69.28	58.18	66.41

*Autora veidota tabula

Pēc tabulas 3.22. datiem redzams, ka vislielāka peļņa uz vienu pašu kapitāla latu ir bijusi 2010.gadā – 69.28 santīmi, 2011.gadā peļņa uz vienu pašu kapitāla latu samazinājusies un bija 58.18 santīmi, bet 2012.gadā atkal pieauga un bija 66.41 santīmi.

Rentabilitātes koeficientu apkopojums grafiski parādīts attēlā 3.5.

3.5.att. SIA „Monilaite-Thomeko” rentabilitātes koeficientu apkopojums no 2010. gada līdz 2012. gadam.

*Autora veidots attēls

3.4.5. SIA „Monilaite Thomeko” bankrota prognozēšana pēc E. Altmana Z' modeļa

2010. gads:

$$X1 = (524\,211 - 258\,433) / 546\,582 = 0.49;$$

$$X2 = 105\,426 / 546\,582 = 0.19;$$

$$X3 = 93\,079 / 546\,582 = 0.17;$$

$$X4 = 107\,426 / 427\,859 = 0.25;$$

$$X5 = 1\,415\,095 / 546\,582 = 2.59$$

$$Z' = 0,717 * 0.49 + 0,847 * 0.19 + 3,107 * 0.17 + 0,420 * 0.25 + 0,998 * 2.59 = \underline{3.73}$$

2011. gads:

$$X1 = (549\,424 - 222\,225) / 571\,940 = 0.57;$$

$$X2 = 165\,900 / 571\,940 = 0.29;$$

$$X3 = 115\,738 / 571\,940 = 0.20;$$

$$X4 = 167\,900 / 390\,587 = 0.43;$$

$$X5 = 1\,956\,065 / 571\,940 = 3.42$$

$$Z' = 0,717 * 0.57 + 0,847 * 0.29 + 3,107 * 0.20 + 0,420 * 0.43 + 0,998 * 3.42 = \underline{4.87}$$

2012. gads:

$$X1 = (877\,831 - 357\,491) / 897\,386 = 0.58;$$

$$X2 = 352\,479 / 897\,386 = 0.39;$$

$$X3 = 277\,070 / 897\,386 = 0.31;$$

$$X4 = 354\,479 / 524\,907 = 0.68;$$

$$X5 = 2\,710\,270 / 897\,386 = 3.02$$

$$Z' = 0,717 * 0.58 + 0,847 * 0.39 + 3,107 * 0.31 + 0,420 * 0.68 + 0,998 * 3.02 = \underline{5.01}$$

Z' indeksa vērtība ir ļoti augsta visu triju gadu garumā. Var secināt, ka pēc E. Altmana bankrota prognozēšanas modeļa Z' SIA „Monilaite-Thomeko” bankrotēšanas varbūtība ir ļoti zema.

3.4.6. SIA „Monilaite Thomeko” maksātspējas novērtēšanas klasifikācijas tabula

2010.gads:

Absolūtā likviditāte: 0.09/8

Starpseguma likviditāte: 1.17/18

Kopējā likviditāte: 2.03/16.5

Pašu kapitāla īpatsvars bilanci: 0.20/0

Darba kapitāla attiecība pret apgrozāmiem līdzekļiem: $(524\,211 - 258\,433) / 524\,211 = 0.51/15$

Krājumu attiecība pret pašu kapitālu: $221\,773 / 107\,426 = 2.06/15$

Ballu skaits: 72.50 – II klase

2011.gads:

Absolūtā likviditāte: 0.35/20

Starpseguma likviditāte: 1.31/18

Kopējā likviditāte: 2.47/16.5

Pašu kapitāla īpatsvars bilanci: 0.29/0

Darba kapitāla attiecība pret apgrozāmiem līdzekļiem: $(549\,424 - 222\,225) / 549\,424 = 0.60/15$

Krājumu attiecība pret pašu kapitālu: $258\,088 / 167\,900 = 1.54/15$

Ballu skaits: 84.50 – II klase

2012.gads:

Absolūtā likviditāte: 0.85/20

Starpseguma likviditāte: 1.70/18

Kopējā likviditāte: 2.46/16.5

Pašu kapitāla īpatsvars bilanci: 0.4/1

Darba kapitāla attiecība pret apgrozāmiem līdzekļiem: $(877\,831 - 357\,491) / 877\,831 = 0.59/15$

Krājumu attiecība pret pašu kapitālu: $268\,631 / 354\,479 = 0.76/9$

Ballu skaits: 79.50 – II klase

Pēc integrālās sistēmas tabulas ballu rezultātiem varam noteikt atbilstošu maksātspējas novērtējuma klasi. 2010. gadā ballu skaits bija 72.50 un tas nozīme, ka uzņēmums attiecās pie II maksātspējas novērtējuma klases un tas nozīme, ka SIA „Monilaite-Thomeko” ir

uzņēmums ar nelielām finansiālajām problēmām, bet vēl nav uzskatāms par riskantu. 2011. gadā ballu skaits pieauga līdz 84.50, šis ballu skaits arī attiecināms pie II maksātspējas klases, bet līdz I klasei nepietika tikai 0.5 balles, kas liecina par uzņēmuma uzlabošanos un izaugsmi, bet 2012. gadā ballu skaits samazinājas līdz 79.50, kas ir lielāks par 2010.gada ballēm, bet tomēr, mazāks par 2011.gada ballēm.

3.5. SIA „Monilaite Thomeko” finanšu stavoklis salīdzinājumā ar nozari

Nozarē – ir vairāk vai mazāk patstāvīga daļa no kāda kopuma. Nozare ir darbības vīrziens, ko veido uzņēmumu kopums ar līdzīgam saimnieciskas darbības pazīmēm, piemērām, līdzīgi izgatavojamie ražojumi un preces, sniegto pakalpojumu veidi, līdzīgas izmantojamās izejvielas, materiāli un tehnoloģiskie procesi vai strādājošo specialistu sastāvs.

SIA „Monilaite-Thomeko” ir veins no vadošiem uzņēmumiem tirdzniecības, pārstrādes un ēdināšanas uzņēmumu iekārtu un palīgmateriālu tirdzniecībā, kā arī nodarbojas ar šo iekārtu apkopi un remonta servisu nodrošināšanu. Tas nozīmē, ka nozare, kurā darbojas šis uzņēmums, ir ļoti plaši definēta. Jo šeit ir iekļauta gan tirdzniecības, gan ēdināšanas, gan pakalpojumu sfēras. Šajās sferās nodarbojās ļoti daudz Latvijas uzņēmumu, kā ļoti mazie – mikrouzņēmumi, kuri pārsvarā nodarbojas ar pakalpojumu sniegšanu, tā arī ļoti lieli – vairāk nodarbojās ar iekartas ražošanu un pārdošanu.

Pamatojoties uz datiem no 3. literatūras avota, autore var salīdzināt pētāma uzņēmuma koeficientu lielumus ar kopējiem koeficientu lielumiem pa nozari. Šis salīdzinājums palīdz izveidot gala vērtējumu par uzņēmuma finansiālas darbības rezultātiem.

3.23. tabula

SIA „Monilaite-Thomeko” finansēšanas avotu struktūras analīzes salīdzinājums ar nozari, 2012.gads

	Finansiālās atkarības koeficients	Finansiālā riska koeficients
	2012	
Komersantu (komercsabiedrību) finanšu analīzes koeficienti tirdzniecības, pārstrādes un ēdināšanas uzņēmumu iekārtu tirdzniecībā	0.59	1.49
SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu analīzes koeficienti	0.58	1.41
Starpība	0.01	0.08

*Autora veidota tabula

Pēc tabulas 3.23. redzams, ka SIA „Monilaite-Thomeko” *finansielās atkarības koeficients* no koeficienta pa nozari, atšķirās tikai par 0.01, tas nozīme, ka uzņēmuma, šī koeficienta lielums, ir labs priekš šīs nozares. Bet *finansielā riska koeficients* atšķirās jau par 0.08, kas noteikti ir laba pazīme, jo SIA „Monilaite-Thomeko” šī koeficienta lielums ir lielāks par iesakamo lielumu, bet tomēr mazāks par vidējo nozares lielumu.

3.24. tabula

SIA „Monilaite-Thomeko” likviditātes koeficientu salīdzinājums ar nozari, 2012.gads

	Kopējās likviditātes koeficients	Absolūtās likviditātes koeficients
	2012	
Komersantu (komercsabiedrību) finanšu analīzes koeficienti tirdzniecības, pārstrādes un ēdināšanas uzņēmumu iekārtu tirdzniecībā	1.42	0.17
SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu analīzes koeficienti	2.46	0.85
Starpība	-1.04	-0.68

*Autora veidota tabula

Pēc tabulas 3.24. redzams, ka SIA „Monilaite-Thomeko” *kopējās likviditātes koeficients* ir lielāks, nekā koeficients pa nozari, par 1.04, tas ir diezgan liela atšķirība, jo pētāma uzņēmuma koeficienta lielums ir pārāk liels, no uzņēmuma bilances datiem redzams, ka uz 2012. gada 31.decembri bija ļoti liels naudas līdzekļu atlikums, uzņēmumam obligāti jāplāno savu naudas plūsmu. *Absolūtās likviditātes koeficients* atšķirās par 0.68, šī starpība, visdrīzāk arī saistīta ar lielu naudas līdzekļu atlikumu uz gada beigām.

3.25. tabula

SIA „Monilaite-Thomeko” efektivitātes koeficientu salīdzinājums ar nozari, 2012.gads

	Kopējo uzņēmuma līdzekļu aprites koeficients
	2012
Komersantu (komercsabiedrību) finanšu analīzes koeficienti tirdzniecības, pārstrādes un ēdināšanas uzņēmumu iekārtu tirdzniecībā	1.06
SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu analīzes koeficienti	3.02
Starpība	-1.96

*Autora veidota tabula

No tabulas 3.25. rezultātiem var secināt, ka SIA „Monilaite-Thomeko” efektīvāk izmanto savā rīcībā esošos aktīvus, nekā nozare kopumā. Šim koeficientam ieteicama vērtība ir lielāka par 3, bet nozarē kopumā šīs koeficients ir tikai 1.06, bet SIA „Monilaite-Thomeko” 3.02.

SIA „Monilaite-Thomeko” rentabilitātes koeficientu salīdzinājums ar nozari, 2012.gads

	Komerציālā rentabilitāte (%)		Ekonomiskā rentabilitāte (%)	Finansiālā rentabilitāte pirms nodokļiem (%)
	Operatīvās darbības rentabilitāte (%)	Realizācijas rentabilitāte (%)	Ekonomiskā rentabilitāte (%)	Pašu kapitāla rentabilitāte pēc nodokļiem (%)
	2012			
Komersantu (komercsabiedrību) finanšu analīzes koeficienti tirdzniecības, pārstrādes un ēdināšanas uzņēmumu iekārtu tirdzniecībā	5.56	4.76	5.90	12.33
SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu analīzes koeficienti	10.22	8.69	30.88	66.41
Starpība	-4.66	-3.93	-24.98	-54.08

*Autora veidota tabula

No tabulas 3.26. datiem redzams, ka SIA „Monilaite-Thomeko” darbojas daudz ražīgāk, nekā nozare kopā. SIA „Monilaite-Thomeko” ieguvusi par 3.93 peļņas vienības, uz vienu neto apgrozījuma vienību, vairāk nekā vidēji nozarē. Uz vienu aktīvu vienību, uzņēmums ievugis par 24.98 peļņas vienībām vairāk, nekā nozarē un uz vienu ieguldīta kapitāla vienību īpašnieki ieguvuši par 54.08 vienībām vairāk, nekā nozarē.

Salīdzinot pētāmo uzņēmumu ar nozari, kurā šis uzņēmums darbojas, rezultāti ir ļoti pozitīvi. Uzņēmums izceļās no pārējiem uzņēmumiem un ir tendence nostiprināt līderpozīcijas šajā nozarē.

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

Pamatojoties uz diplomdarbā veikto pētījumu un tā rezultātiem, autore ir noformulējusi sekojošus secinājumus:

1). SIA „Monilaite-Thomeko” stabili aizņem līderpozīcijas tirdzniecības, pārstrādes un ēdināšanas uzņēmumu iekārtu tirdzniecības nozarē, jau sešus gadus veiksmīgi sadarbojas ar lielākiem tirdzniecības tīkliem Latvijā, tādiem kā SIA „Maxima Latvija”, SIA „Prisma Latvija”, SIA „Rimi Latvia” u.c.

2). Finanšu analīzei ir vairākas metodes, bet plašāk pielietojamās ir: finanšu pārskata horizontālā analīze, finanšu pārskata vertikālā analīze; salīdzinoša analīze; faktoranalīze; finansiālo koeficientu metode. Neskatoties uz finanšu analīzes veikšanas metodi, visi balstās uz vienotiem principiem: datiem jābūt reāliem un konkrētiem, kopmeksā, vispusīga objekta izpēte, finanšu līdzekļu un to avotu sistematizācija, regularitāte, objektivitāte, finanšu analīzes rezultātiem jābūt derīgiem praktiskajā pielietošanā, ekonomiskums, finanšu analīzes rezultātiem jābūt salīdzināmiem, finanšu analīzi jāveic tikai pēc zinātniski pamatotām metodēm.

3). Finanšu analizē izmanto dažādus koeficientus, kā skaitliskā, tā arī procentuālā izteiksmē. Visbiežāk tiek izmantoti sekojošie: finansēšanas avotu struktūras analīzes koeficienti, likviditātes koeficienti, efektivitātes koeficienti un rentabilitātes koeficienti.

4). Bilances kopsumma divu gadu laikā ir pieaugusi par 350 804 Ls, jeb 64%. Bilances aktīvā vislielākais pieaugums ieverojams naudas līdzekļu postenī – 279 754, jeb 1 250%, bet bilances pasīvā – nesadalītas peļņas postenī par 247 053 Ls, jeb 334%. Peļņa arī pieaug katru gadu, kopā pa diviem gadiem par 160 995 Ls, jeb 216% tāpēc ka, neto apgrozījuma pieaugums ir straujāks par izmaksu pieaugumu.

Bilances aktīva lielāku struktūras daļu veido pircēju un pasūtītāju parādi, vidēji – 41%, gatavie ražojumi un preces pārdošanai, vidēji – 38% un naudas līdzekļi, vidēji – 17%. Bilances pasīva struktūru, gālvienokārt, veido ilgtermiņa aizņēmumi, vidēji – 26% un parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem, vidēji – 28%.

5). Finansēšanas avotu struktūras koeficientu vērtības triju gadu laikā ir mazākas neka ieteicamas, bet ir izsekojama tendence šo koeficientu vērtību uzlabojumam. Toties likviditātes koeficientu vērtības ir lielākas par vēlamo lielumu, kas liecina par uzņēmuma neefektīvu apgrozāmo līdzekļu izmantošanu. Efektivitātes koeficientu vērtības, kopumā var novertēt diezgan labi. Ilgtermiņa ieguldījumu koeficients ir ļoti lēns, jo ir ilgtermiņa ieguldījumu trūkums. Pircēju un pasūtītāju aprites dienu skaits ir lielāks par piegādātāju parādu aprites

dienu skaitu. Kopumā SIA „Monilaite-Thomeko” ir uzņēmums ar nelielām finansiālajām problemām, bet ir maksātspējīgs un nav uzskatāms par riskantu.

6). SIA „Monilaite-Thomeko” finanšu analīzes rezultātu salīdzinājums ar kopējiem rezultātiem nozarē vērtējams ļoti pozitīvi. Var secināt, ka uzņēmums darbojās veiksmīgāk un efektīvāk, nekā konkurenti, jo finansēšanas avotu struktūras analīzes rezultāti bija vērtējami slikti, bet salīdzinājumā ar nozari, šis koeficients ir līdzīgs rezultātiem nozarē. Likviditātes koeficienti uzņēmumam ir lielāki, nekā kopā pa nozari. Kopējo uzņēmuma līdzekļu aprites koeficients ir divreiz lielāks nekā nozarē un rentabilitātes koeficienti arī ir daudz lielāki, nekā nozarē.

Pamatojoties uz diplomdarbā izvirzīto mērķi un galvenajiem pētījuma rezultātiem, darba autorei ir sekojošie priekšlikumi:

- 1). Uzņēmumam ir daudz brīvo naudas līdzekļu, lai efektīvāk veikt savu saimniecisko darbību, lietderīgi būtu ieguldīt brīvos naudas līdzekļus bankā vai vērtspapīros, lai nauda pelna naudu.
- 2). Uzņēmumam jāizveido debitoru vadības politiku. Īpaši piestrādājot pie komunikācijas ar pircējiem un pasūtītājiem, piemēram, rīkot akcijas, kārtīgākājiem pircējiem piešķirt atlaides, atgadināt par apmaksas kavējumiem utt. Kā arī vienoties ar saviem piegādātājiem par garāku apmaksas termiņu.
- 3). Sadarboties ar mazākiem uzņēmumiem no savas nozares, kuriem grūti izdzīvot tirgū, bet kur strādā labākie speciālisti. Ar laiku apvienojoties ar citiem uzņēmumiem SIA „Monilaite-Thomeko”, šajā nozarē, var kļūt par atpazīstamāku uzņēmumu Latvijā.
- 4). Izpētīt tirdzniecības, pārstrādes un ēdināšanas uzņēmumu iekārtu tirgu lielākajās Latvijas pilsētās, piemēram, Liepājā vai Daugavpīlī. Ja pēc šī uzņēmuma pakalpojumiem ir pieprasījums, tad atvērt jaunas strukturvienības un pieņemt darbā šīs pilsētās dzīvojošus cilvēkus, līdz ar ko var samazināties bezdarba līmenis Latvijā.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

1. LR likums *Gada pārskatu likums*. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=66461>. (19.10.2006. likuma redakcijā)
2. LR MK noteikumi Nr. 585 *Noteikumi par grāmatvedības kārtošānu un organizāciju*. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=80418>
3. Centrālā Latvijas statistikas pārvaldes datubāze. Pieejams: http://data.csb.gov.lv/Table.aspx?layout=tableViewLayout1&px_tableid=ekfin%5cIkgad%c4%93jie+statistikas+dati%5cUz%c5%86%c4%93m%c4%93jdarb%
4. Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J. *Finansu pārskatu analīze*. LU, 103 lpp
5. Irvins D. *Finansu kontrole*. Longman Group UK ltd, 1991. Tulkojums SIA VTF, Kopuzņēmuma VTF izdevniecība, 1994, 191 lpp.
6. Januška M. *Finansu un grāmatvedības kontrole firmā. Praktiskas rekomendācijas uzņēmējiem*. Rīga, SIA „Merkūrijs LAT”, 144 lpp.
7. Kālis I. *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004, 189 lpp.
8. Rurāne M. *Finanšu menedžments*. Rīga, RSEBBA, 2005, 383 lpp.
9. Rurāne M. *Uzņēmuma finanšu vadība*. Turība, 1997, 254 lpp.
10. Saksonova. S. *Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana. Uzņēmumu finanšu lēmumu pieņemšana*. Rīga, I.K. Info Tilts, 2006, 313 lpp.
11. Šneidere R. *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*, Rīga, Lietišķās informācijas dienests, 2009, 232 lpp.
12. Zelgalve E. *Finansu analīze un tās loma uzņēmuma vadībā. Mācību līdzeklis*. EVF LU, Tautas skolas tipogrāfija, 2002, 51 lpp.
13. Говрилова А.Н., Попов А.А. *Финансы организаций (предприятий)*. 3-е издание. - Москва: КНОРУС, 2007.
14. Ришар, Ж., „Аудит и анализ хозяйственной деятельности предприятия”, Москва. 1997.
15. Савицкая Г.В. *Экономический анализ*. - Москва: НОВОЕ ЗНАНИЕ, 2005. - 615 стр.
16. *Финансовый менеджмент*, Carana Corporation . USAID RPC. М.: 1998
17. SIA „Monilaite-Thomeko” nepublicētie materiāli.

PIELIKUMI

1.pielikums

SIA „Monilaite-Thomeko” BILANCES AKTĪVS uz 31.12.2010 un 31.12.2011

	31.12.2011	31.12.2010
	Lati	Lati
Ilgtermiņa ieguldījumi		
I Nemateriālie ieguldījumi		
Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības	3 194	0
Nemateriālie ieguldījumi kopā	3 194	0
II Pamatlīdzekļi		
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	19 322	22 371
Pamatlīdzekļi kopā	19 322	22 371
IV Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi		
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi kopā	0	0
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā	22 516	22 371
Apgrozāmie līdzekļi		
I Krājumi		
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	256 959	218 293
Avansa maksājumi par precēm	1 129	3 480
Krājumi kopā	258 088	221 773
III Debitori		
Pircēju un pasūtītāju parādi	190 411	225 150
Pircēju un pasūtītāju parādi (radniecīgie)	20 437	52 952
Citi debitori	730	355
Nākamo periodu izmaksas	2 121	1 603
Debitori kopā	213 699	280 060
V Nauda (kopā)	77 637	22 378
Apgrozāmie līdzekļi kopā	549 424	524 211
Aktīvu kopsumma	571 940	546 582

2.pielikums

SIA „Monilaite-Thomeko” BILANCES PASĪVS uz 31.12.2010 un 31.12.2011

	31.12.2011	31.12.2010
	Lati	Lati
I Pašu kapitāls		
Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	2 000	2 000
Nesadalītā peļņa		
a) iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	68 211	30 998
b) pārskata gada nesadalītā peļņa	97 689	74 428
Nesadalītā peļņa kopā	165 900	105 426
Pašu kapitāls kopā	167 900	107 426
II Uzkrājumi		
Citi uzkrājumi	13 453	11 297
Uzkrājumi kopā	13 453	11 297
III Kreditori		
I Ilgtermiņa kreditori		
Citi aizņēmumi	167 416	167 416
Atliktā nodokļa saistība	946	2 010
Ilgtermiņa kreditori kopā	168 362	169 426
II Īstermiņa kreditori		
Aizņēmumi no kredītiestādēm	958	1 975
No pircējiem saņemtie avansi	3 296	2 344
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmumiem	134 937	161 801
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmumiem (radniecīgie)	163	450
Parādi radniecīgajām sabiedrībām	10 925	10 925
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	45 186	57 490
Pārējie kreditori	11 271	16 202
Neizmaksātās dividendes	3 706	3 706
Uzkrātās saistības	11 783	3 540
Īstermiņa kreditori kopā	222 225	258 433
Kreditori kopā	390 587	427 859
Pasīvu kopsumma	571 940	546 582

3.pielikums

SIA „Monilaite-Thomeko” PEĻNAS VAI ZAUDĒJUMU APRĒĶINS par 2010. un 2011. gadu

	2011. gads	2010. gads
	Lati	Lati
Neto apgrozījums	1 956 065	1 415 095
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	-1 715 510	- 1 244 745
Bruto peļņa vai zaudējumi	240 555	170 350
Administrācijas izmaksas	-151 285	-108 928
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	38 666	52 047
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	-12 198	-20 390
Peļņa vai zaudējumi no saimnieciskās darbības	115 738	93 079
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	6	18
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	-321	-342
Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	115 423	-92 755
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	115 423	-92 755
Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata gadu	-18 798	-16 317
Atliktais nodoklis	1 064	-2 010
Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	97 689	74 428

4.pielikums

SIA „Monilaite-Thomeko” BILANCES AKTĪVS uz 31.12.2011 un 31.12.2012

	31.12.2012	31.12.2011
	Lati	Lati
Ilgtermiņa ieguldījumi		
I Nemateriālie ieguldījumi		
Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības	2 729	3 194
Nemateriālie ieguldījumi kopā	2 729	3 194
II Pamatlīdzekļi		
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	16 826	19 322
Pamatlīdzekļi kopā	16 826	19 322
IV Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi		
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi kopā	0	0
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā	19 555	22 516
Apgrozāmie līdzekļi		
I Krājumi		
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	267 516	256 959
Avansa maksājumi par precēm	1 115	1 129
Krājumi kopā	268 631	258 088
III Debitori		
Pircēju un pasūtītāju parādi	265 850	190 411
Pircēju un pasūtītāju parādi (radniecīgie)	39 364	20 437
Citi debitori	675	730
Nākamo periodu izmaksas	1 179	2 121
Debitori kopā	307 068	213 699
V Nauda (kopā)	302 132	77 637
Apgrozāmie līdzekļi kopā	877 831	549 424
Aktīvu kopsumma	897 386	571 940

5.pielikums

SIA „Monilaite-Thomeko” BILANCES PASĪVS uz 31.12.2011 un 31.12.2012

	31.12.2012	31.12.2011
	Lati	Lati
I Pašu kapitāls		
Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	2 000	2 000
Nesadalītā peļņa		
a) iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	117 056	68 211
b) pārskata gada nesadalītā peļņa	235 423	97 689
Nesadalītā peļņa kopā	352 479	165 900
Pašu kapitāls kopā	354 479	167 900
II Uzkrājumi		
Citi uzkrājumi	18 000	13 453
Uzkrājumi kopā	18 000	13 453
III Kreditori		
I Ilgtermiņa kreditori		
Citi aizņēmumi	167 416	167 416
Atliktā nodokļa saistība	0	946
Ilgtermiņa kreditori kopā	167 416	168 362
II Īstermiņa kreditori		
Aizņēmumi no kredītiestādēm	421	958
No pircējiem saņemtie avansi	25 879	3 296
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmumiem	223 840	134 937
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmumiem (radniecīgie)	1 992	163
Parādi radniecīgajām sabiedrībām	10 925	10 925
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	69 903	45 186
Pārējie kreditori	12 874	11 271
Neizmaksātās dividendes	3 706	3 706
Uzkrātās saistības	7 951	11 783
Īstermiņa kreditori kopā	357 491	222 225
Kreditori kopā	524 907	390 587
Pasīvu kopsumma	897 386	571 940

6. pielikums

SIA „Monilaite-Thomeko” PEĻNAS VAI ZAUDĒJUMU APRĒĶINS par 2011. un 2012. gadu

	2012. gads	2011. gads
	Lati	Lati
Neto apgrozījums	2 710 270	1 956 065
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	-2 293 565	-1 715 510
Bruto peļņa vai zaudējumi	416 705	240 555
Pārdošanas izmaksas	-1 910	0
Administrācijas izmaksas	-135 564	-151 285
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	12 448	38 666
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	-14 609	-12 198
Peļņa vai zaudējumi no saimnieciskās darbības	277 070	115 738
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	0	6
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	-512	-321
Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	276 558	115 423
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	276 558	115 423
Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata gadu	-42 081	-18 798
Atliktais nodoklis	946	1 064
Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	235 423	97 689